

Vem får egentligen de skattesänkningar som (m) utlovar?

Oväntade fördelningseffekter av moderat
skattepolitik som den formulerades
hösten 2001

Åsa Forssell och Anna-Kirsti Löfgren

Löne- och välfärdsenheten
Enheten för ekonomisk politik och arbetstagares
rättigheter

ISBN 91-566-1886-7

INNEHÅLL

1	RESULTAT OCH SLUTSATSER	4
2	INLEDNING	7
3	HÅLLBARHETEN I MODERATERNAS BUDGETFÖRSLAG	9
4	HELHETEN – SAMTLIGA FÖRSLAG	15
5	MODERATERNAS FÖRSLAG TILL NY INKOMSTSKATT	22
6	MODERATERNAS FÖRSLAG SOM RIKTAS MOT BARNFAMILJERNA	32
7	MODERATERNAS FÖRSLAG TILL SÄNKTA KAPITALSKATTER	40
8	MODERATERNAS FÖRSLAG TILL SÄNKT FASTIGHETSSKATT	47
	REFERENSER	55
	BILAGA 1: MODERATERNAS FÖRSLAG INKLUSIVE DERAS EGNA BERÄKNINGAR AV FÖRSLAGENS UTGIFTS- OCH INKOMSTFÖRÄNDRINGAR (ENLIGT MOTION 2001/02:M021)	56
	BILAGA 2: METOD - SIMULERINGSMODELLEN FASIT OCH DEFINITIONER AV ANVÄNDA BEGREPP	58
	BILAGA 3: BESKRIVNING AV INKOMSTSKATTEN; DELS MODERATERNAS FÖRSLAG OCH DELS GÄLLANDE REGELVERK	62
	BILAGA 4: TYPFAMILJSBERÄKNINGAR PÅ FÖRSLAGEN SOM RIKTAS TILL BARNFAMILJER	65

1 Resultat och slutsatser

Moderaterna vill genomföra omfattande skattesänkningar. Hösten 2001 lade de förslag som sträcker sig till statsbudgeten för år 2004 om att sänka skatterna med drygt 80 miljarder kronor netto.

Större delen av dessa skatteförslag rör inkomstskatter, vilket är vad vi studerar fördelningseffekterna av i denna rapport. Vi har kunnat räkna på huvuddelen av de skattesänkningar och de skatteökningar som moderaterna föreslår.¹ Därutöver har vi kompletterat analysen med två förslag på utgiftssidan i moderaternas budget. Dels vad som händer om man tar bort maxtaxan i barnomsorgen, eftersom ett skatteavdrag för styrkta barnomsorgskostnader föreslås ersätta denna, dels ett förslag om högre egenfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen, eftersom detta är att betrakta som en skatthöjning. När vi beräknar kostnaden för att genomföra alla dessa förslag hamnar vi på 59,8 miljarder kronor netto. Enbart skatteförslagen kostar 62,8 miljarder kronor (varav 61,5 miljarder kronor tillfaller vuxna, vilka är med i vår analys).

Tabell 1.1

Kostnader för delförslag i moderaternas skatteförslag år 2004, miljarder kronor, LO:s beräkningar	
Inkomstskattereform	30,5
Förslag som riktas till barnfamiljer	6,3
Sänkt fastighetsskatt	8,3
Tre kapitalskattesänkningar	15,4
Interaktionseffekt	-0,7
Skatteförslagen totalt	59,8

Ungefär hälften av skattesänkningarna som vi analyserar utgörs av den inkomstskattereform som moderaterna vill genomföra, vilket alltså innebär minskad skatt på arbete. Ungefär två femtedelar är förslag som minskar skatten för kapital- och fastighetsägare. En tiondel är förslag som särskilt riktas till barnfamiljer. Värt att notera i sammanhanget är att moderaterna utöver nämnda skattesänkningar också vill genomföra skattesänkningar för näringsidkare. Dessa förslag studeras inte här, då vi endast analyserar effekterna av de förslag som direkt påverkar individerna och hushållen.

Med så många som omkring 60 miljarder i presentpåsen vore det konstigt om inte alla skulle få något. Mycket riktigt visar det sig också i de gruppindelningar vi gör att skattesänkningarna tillfaller såväl män som kvinnor, vuxna i alla ålderskategorier och med olika facklig tillhörighet, låginkomsttagare såväl som höginkomsttagare och familjer med olika familjesammansättning. Alla får dock inte lika mycket av moderaternas skattesänkningar. Huruvida det är troligt att moderaterna har så mycket pengar att dela ut återkommer vi till senare i detta avsnitt.

Skatteförslaget i sin helhet är en höginkomsttagarsatsning. 23,0 miljarder kronor, eller 38 procent tillfaller den tiondel av de vuxna i Sverige som har högst nettoinkomster.

¹ Se kapitel 4 för en närmare beskrivning av vilka förslag som ingår.

7,0 miljarder tillfaller den tiondel som har näst högst nettoinkomster. Det innebär att ungefär hälften av skattesänkningarna tillfaller den femtedel av den vuxna befolkningen som redan i utgångsläget har högst nettoinkomster. De kapitalskattesänkningar som moderaterna vill genomföra är de tydligaste höginkomsttagarsatsningarna – två tredjedelar av kapitalskattesänkningarna går till den tiondel som har högst inkomster.

Mönstret blir liknande om man i stället för att betrakta individer betraktar hushåll. Den ekonomiska standarden² ökar med 22 400 kronor per år och konsumtionsenhet³ i den tiondel av hushållen som har högst ekonomisk standard att jämföra med 3 000 kronor respektive 3 600 kronor i de två tiondelar av hushållen med lägst ekonomisk standard. Även mätt i procent ökar den ekonomiska standarden mest i tiondelen av hushållen med högst ekonomisk standard (7,3 procent) om man bortser från den tiondel som har lägst ekonomisk standard⁴.

Bland barnfamiljerna så är det kärnfamiljen, sammanboende med barn, som är vinnarna på moderaternas skatteförslag. Mätt i kronor såväl som i procent blir utfallet av moderaternas samlade skattepolitik bättre för traditionella kärnfamiljer än för ensamstående föräldrar. Förutsättningarna för ensamstående föräldrar, som redan idag är en grupp som har det kärvt ekonomiskt, försämras alltså relativt andra familjer. Trots att moderaternas förslag innehåller inkomstförstärkningar för barnfamiljerna som skulle kosta staten 6,3 miljarder kronor, verkar de alltså glömma bort de ensamstående föräldrarna.

58 procent av den totala skattesänkningen tillfaller män. Män i alla åldrar får en större genomsnittlig skattesänkning än kvinnorna. Inte i någon av åldersgrupperna 18-44 år, 45-64 år eller över 64 år får kvinnorna ett bättre utfall av moderaternas förslag än männen i någon av åldersgrupperna. Män i åldern 45-64 år är de stora vinnarna i moderaternas skattepolitik. De får ungefär en dubbelt så stor skattesänkning som kvinnor i alla åldersgrupper. Här skiljer sig barnförslagen från övriga förslag. De går i något högre utsträckning till kvinnor än till män och i högst utsträckning till åldersgrupperna 30-44 år.

Skatteförslagets påverkan på nettoinkomsterna för fackföreningsmedlemmar i olika organisationer bjuder inga överraskningar. Såväl i kronor som i procent är ökningen i genomsnittlig nettoinkomst störst för SACO-medlemmar, näst störst för TCO-medlemmar och minst för LO-medlemmar. En uppdelning på kvinnor och män med olika facklig tillhörighet nyanserar emellertid bilden. Utfallet av moderaternas skattepolitik skiljer sig nämligen mycket åt mellan kvinnor och män med samma fackliga tillhörighet, särskilt inom SACO och TCO. SACO-männen är de som vinner mest på förslagen. Därefter i rangordningen följer TCO-männen snarare än SACO-kvinnorna. LO-kvinnorna är de som vinner minst på förslagen, mätt i kronor, följda av

---

² Disponibel inkomst justerad för försörjningsbördan i hushållet. Här, när barnomsorgsförslagen finns med i analysen, mäts disponibel inkomst efter avgifter för barnomsorg och hemtjänst.

³ För att ta hänsyn till att det, beroende på hur många barn och vuxna som lever tillsammans i ett hushåll, behövs olika stor inkomst för att uppnå en viss ekonomisk standard tilldelas varje hushåll ett visst antal konsumtionsenheter. Se Bilaga 2.

⁴ I den gruppen finns hushåll som av olika skäl har extremt låga inkomster varför det kan bli missvisande att betrakta genomsnittet i gruppen.

TCO-kvinnorna. LO-männen får något högre nettoinkomstökning än TCO-kvinnorna, men får samtidigt den lägsta procentuella nettoinkomstökningen om moderaternas skatteförslag skulle genomföras.

Vi har visat att höginkomsttagare gynnas mest av moderaternas skatteförslag. I deras inkomstskattereform finns det dock inslag som kan betecknas som låginkomsttagarsatsningar – exempelvis höjning av grundavdraget och införande av förvärvsavdrag – vilket moderaterna själva ofta återkommer till. Helhetsresultatet av inkomstskattereformen ligger trots detta i linje med det vi tidigare har slagit fast. Vår granskning av inkomstskatteförslagen visar att vanliga låg- och medelinkomsttagare är de som får lägst skattesänkningar, såväl i kronor som procentuellt. Moderaternas inkomstskattereform ger i stället störst skattesänkningar till höginkomsttagare och individer som endast har en mycket låg årsinkomst från exempelvis sommarjobb eller frivillig deltid eller låg ”redovisad årsinkomst” från jordbruk eller eget företag.

Den huvudsakliga frågeställningen i denna rapport är hur de stora skattesänkningar som moderaterna föreslår skulle fördelas på grupper av individer och hushåll. Vi kan emellertid inte helt bortse ifrån frågan om hur moderaterna vill finansiera skattesänkningarna. Man kan nämligen inte dela ut 62,8 miljarder kronor till hushållen utan att det får konsekvenser för hushållen när detta skall finansieras.

Ofinansierade skattesänkningar är förrädiska ur ett fördelningsanalytiskt perspektiv, eftersom de på sikt kommer att få betalas men det i dagsläget är omöjligt att säga av vem. Besparingar i transfereringssystemen och i de offentligt finansierade verksamheterna har också fördelningseffekter. Vår analys härvidlag är inte lika detaljerad som analysen av skatteförslagen, mycket på grund av att moderaternas besparingsförslag inte är lika detaljerade som skatteförslagen.⁵ Men vi vill ändå peka på några faktorer som kan ge sådana effekter som moderaterna inte direkt har lyft fram själva.

Skattesänkningarna, på 80,1 miljarder kronor, år 2004, som rör både statliga och kommunala skatteintäkter finansieras till 73,1 miljarder kronor av statliga utgiftsminskningar. Därtill vill moderaterna utnyttja det utrymme på 8 miljarder kronor, utöver överskottsmålet på 2 procent av BNP, som finns i statsbudgeten⁶ så att endast 1,1 miljarder kronor av detta utrymme återstår.

Samtidigt som kommunerna skulle kompenseras för de minskade skatteintäkterna vill moderaterna minska de generella statsbidragen till kommunerna med 14,1 miljarder kronor. Hur detta skulle hanteras skulle naturligtvis att bli olika i olika kommuner. En skattehöjning kan förmodas få bättre fördelningseffekter än nerdragningar i de kommunala verksamheterna som i främst barnfamiljer och gamla, eller hushåll med låg ekonomisk standard, är i behov av.

---

⁵ Det skulle vara möjligt att inkludera vissa av moderaternas besparingsförslag i vår analys. En större del är dock omöjlig att beräkna fördelningseffekterna av. För att inte behöva redovisa ofullständiga uppgifter avstår vi helt ifrån att infoga besparingsförslagen på utgiftssidan i analysen, två undantag finns dock, som tidigare nämnts.

⁶ Enligt regeringens proposition 2001/2002:1 Budgetpropositionen för 2002

De besparingar, förutom statsbidragen till kommunerna, som vi ser som den mest ohållbara finansieringen av föreslagna skattesänkningar, är de där moderaterna utan att tydligt ange någon förändrad politik räknar med avsevärt minskade behov av ersättning från socialförsäkringarna. Moderaterna sätter stor tilltro till ökad effektivitet inom systemen. De räknar hem stora men oprecisa besparingar i utbetalningarna av sjukpenning, rehabiliteringsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning (tidigare förtidspension), arbetsskadeersättning, arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

Storleken på de besparingar vi betraktar som ohållbara uppgår till 45,8 miljarder kronor. Dessa nerdragningar kommer att behöva finansieras, antingen direkt på de utgiftsområden de betalas ut under i dag eller någon annan stans. Vi befarar att det ligger nära till hands att göra besparingar i de system där nerdragningen har pekats ut även om behoven där inte minskar i den utsträckning som moderaterna räknar med.

Utbetalningarna av dessa transfereringar går i mycket hög grad till dem med lägst inkomster. De går också i stor utsträckning till medelinkomsttagare. Dessa grupper riskerar alltså att i stor utsträckning få finansiera moderaternas skattesänkningar. Skattesänkningarna tillfaller som vi har sett alla grupper, men i störst utsträckning dem med högst nettoinkomster. Skattesänkningarna som till övervägande del tillfaller individer med höga nettoinkomster kan alltså befaras få finansieras av individer med låga nettoinkomster.

2 Inledning

Moderaterna vill genomföra omfattande skattesänkningar. Deras skatteförslag sträcker sig över flera typer av skatter; inkomstskatten, fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, kapitalskatten och vissa punktskatter. Totalt innebär moderaternas skatteförslag, som det formulerades hösten 2001⁷, drygt 42 miljarder kronor i minskade skatteintäkter år 2002, 63 miljarder år 2003 och omkring 80 miljarder kronor år 2004, enligt deras egna beräkningar. Drygt 36 av de 80 miljarder kronorna år 2004 gäller sänkning av inkomstskatten. På längre sikt vill moderaterna sänka skatterna ytterligare.

Skattesänkningar motiveras med påståenden som "det ger mer pengar kvar i plånboken" eller "man måste kunna leva på sin lön". Det självklara motargumentet är att ju mindre skattepengar som kommer in till staten, desto mer av den välfärd många tar för given måste man då betala ur egen ficka. Den här studien går dock inte ut på att förklara varför skatter behövs. Inte heller ska vi analysera vilken skattenivå som är den optimala i dagsläget⁸. Den frågan vi här vill belysa är istället vilken fördelningsprofil som just moderaternas skatteförslag har. Eller med andra ord; vem som egentligen får de skattesänkningar som moderaterna utlovar. Moderaterna säger att deras skatteförslag riktas mot låg- och medelinkomsttagare. Vi genomför denna studie för att ta reda på om det verkligen stämmer.

---

⁷ Enligt motion 2001/02:m021: Den ekonomiska politiken.

⁸ I rapporten Tre synpunkter på skattesänkningar, LO, juli 2001, tar LO-ekonomerna upp några viktiga argument för att inte sänka skatterna.

Syfte, metod och avgränsning

I den här rapporten analyserar vi fördelningseffekterna av moderaternas skatteförslag som det såg ut hösten 2001. Vi vill klargöra vilka effekter moderaternas skattesänkningar skulle få för olika grupper av individer och hushåll. Det gör vi genom att svara på frågor som: Hur stor del av skattesänkningarna tillfaller individer i olika inkomstgrupper? Hur förändras individernas nettoinkomster av förslagen? Finns det tydliga skillnader mellan effekten för män och kvinnor i olika åldrar och med olika facklig tillhörighet? Hur påverkas hushållens disponibla inkomster och ekonomiska standard av moderaternas skatteförslag? Vilka grupper gynnas mest? Finns det några grupper som missgynnas? Finns det en tydlig linje i moderaternas alla förslag eller ser fördelningsprofilen olika ut för olika förslag?

Det var många frågor att besvara, men det finns så klart ännu fler frågor som vi inte besvarar. För det första vill vi betona att vi endast studerar förslagens statiska fördelningseffekter. Eventuella dynamiska effekter som skatteförslagen kan tänkas ha på lite längre sikt analyseras inte. Vi beaktar alltså inte några som helst dynamiska effekter på exempelvis arbetsutbud, sysselsättning och lönebildning.

För det andra analyserar vi bara de delar av skatteförslagen som direkt påverkar individerna och hushållen. Moderaterna lägger även skatteförslag som riktas mot näringsidkare snarare än mot individer. Därutöver finns det några skatteförslag som vänder sig mot enskilda, men som vi av beräkningstekniska skäl inte kan studera effekterna av (t.ex. skatteavdrag för hushållstjänster). Vilka delar som ingår i beräkningarna preciseras i avsnitt 3 nedan⁹.

För det tredje renodlar vi fördelningseffekterna av just skatteförslagen. Vi bortser därmed från moderaternas förslag på utgiftssidan - både positiva och negativa - däribland de utgiftsminskningar som moderaterna avser att finansiera en del av skattesänkningarna med. Vissa av dessa har stora negativa effekter på individernas och hushållens ekonomiska standard, exempelvis föreslår de en lägre sjukpenninggrundande inkomst. Två undantag finns dock. Eftersom moderaterna inför skatteavdrag för barnomsorgsavgifter som ett alternativ till maxtaxan inom barnomsorgen tar vi hänsyn till de effekter som ett slopande av maxtaxan skulle innebära. Det andra undantaget är avgiften till den obligatoriska a-kassan som moderaterna föreslår. Detta redovisar moderaterna som en utgiftsminskning, trots att det egentligen borde redovisas som en inkomstökning för staten, eller med andra ord en skattehöjning för individerna.

Även om detta först och främst är en studie av skatteförslagets fördelningseffekter kan vi inte helt bortse ifrån frågan om hur moderaterna vill finansiera skattesänkningarna. De stora besparingsförslagen som läggs av moderaterna är inte lika detaljerade som skattesänkarförslagen och går därför inte att analysera på samma sätt. Icke desto mindre skulle de få effekter på individernas och hushållens ekonomiska standard om de genomfördes. Därför gör vi en betraktelse av hållbarheten i moderaternas hela budgetförslag samt troliga effekter av vissa av besparingsförslagen.

---

⁹ I bilaga 1 finns en uppställning av det moderata skatteförslaget i sin helhet. Där finns även deras förslag på utgiftssidan.

Hur gör vi då dessa fördelningsanalyser? Till vår hjälp har vi haft den av Statistiska Centralbyrån framtagna mikrosimuleringsmodellen Fasit (beskrivs i bilaga 2). Mycket tid har lagts ned på bearbetningar och körningar i respektive datauttag ifrån denna modell. Först programmeras moderaternas skatteförslag i modellen. Utfallet för individerna och hushållen med moderaternas skatteförslag och ett i övrigt oförändrat regelverk jämförs sedan med utfallet vid gällande regelverk (referensalternativet). Fasit-modellen och hur vi använder oss av den beskrivs närmare i metodbilagan (bilaga 2).

De kostnadsberäkningar som vi redovisar av moderaternas förslag skiljer sig från moderaternas egna beräkningar i vissa fall. Hur och varför beräkningarna skiljer sig åt redogörs för i metodbilagan. Där återfinns också definitioner av vissa begrepp.

Rapportens framtagande och disposition

Huvudförfattare till denna rapport är Åsa Forssell och Anna-Kirsti Löfgren. Anna Fransson och Albin Kainelainen har bidragit med analys och texter.

Rapporten är disponerad enligt följande.

I kapitel 1 återfinns de huvudsakliga resultat och slutsatser som vi kan dra.

I kapitel 3 analyseras hållbarheten i moderaternas budgetförslag.

I kapitel 4 beskrivs den fördelningspolitiska analysen av helheten, d.v.s. för samtliga moderata förslag som vi studerar.

För att kunna särskilja olika förslags fördelningseffekter utan att bli för detaljerade har vi delat in moderaternas förslag i fyra grupper; inkomstskatten, förslag som riktas till barnfamiljer, kapitalskatter och fastighetsskatten. Dessa beskrivs och analyseras i kapitel 5-8. Inkomstskatteförslagen behandlas i kapitel 5, förslagen som riktas till barnfamiljer behandlas i kapitel 6, kapitalskatteförslagen behandlas i kapitel 7 och fastighetsskatteförslagen, slutligen, behandlas i kapitel 8.

3 Hållbarheten i moderaternas budgetförslag

Den huvudsakliga frågeställningen i denna rapport är hur de stora skattesänkningar som moderaterna föreslår fördelas på grupper av individer och hushåll. Vi kan emellertid inte helt bortse ifrån frågan om hur skattesänkningarna skulle finansieras. Även om vår analys av detta inte kan bli lika detaljerad som fördelningsanalysen, mycket på grund av att moderaternas besparingsförslag inte är lika detaljerade som skattesänkarförslagen, så är det inte svårt att förstå att besparingar inom olika transfereringssystem också har fördelningskonsekvenser. Likaså kommer minskade intäkter i kommunerna att få effekt på priset på, omfattningen av och/eller kvaliteten i den kommunala verksamheten vilket betyder olika mycket för olika hushåll. Ofinansierade skattesänkningar är förrädiska ur ett fördelningsanalytiskt perspektiv eftersom de på sikt kommer att få betalas men det i dagsläget är omöjligt att säga av vem.

Frågan är därför om moderaterna föreslår utgiftssänkningar som täcker de föreslagna skattesänkningarna. Samtliga föreslagna utgiftssänkningar rör statlig verksamhet och transfereringar. Många av de besparingar som föreslås är emellertid inte särskilt trovärdiga.

Tabell 3.1

Effekt på den offentliga sektorns finanser av moderaternas budgetförslag jämfört med regeringens, miljoner kr		
	2003	2004
Skattesänkningar	-63 180	-80 110
Utgiftsminskningar ¹⁰	60 000	73 100
Överskott utöver överskottsmålet på 2%	4 000	8 000
Resultat relativt regeringens överskottsmål på 2%	820	1 100

Den skattesänkningar som föreslås beräknar moderaterna skulle kosta 63,2 miljarder kronor år 2003 och 80,1 miljarder kronor år 2004. De anger att de har lagt besparingsförslag som skulle ge 60,0 miljarder kronor år 2003 och 73,1 miljarder kronor år 2004. Därutöver avser de att använda det beräknade överskott som överstiger regeringens överskottsmål på 2 procent av BNP för att finansiera skattesänkningarna.

De skatteförslag som läggs skulle i mycket stor utsträckning röra de kommunala skatteintäkterna. Samtidigt lägger de ett förslag om att finansiera skolan med en nationell skolpeng och minskar därför statsbidragen till kommunerna med den summa som beräknas för den nationella skolpengen. För att kommunernas förutsättningar inte skall ändras p.g.a. detta föreslår moderaterna att kommunerna tillförs 26,9 miljarder kronor år 2003 och 34,2 miljarder kronor år 2004. Därutöver gör de en besparing på de generella statsbidragen till kommunerna med 9,3 miljarder kronor år 2003 och 14,1 miljarder kronor år 2004.

Tabell 3.2

Moderaternas förslag till ändrade bidrag till kommunerna jämfört med regeringens, miljoner kr		
	2003	2004
Neutraliseringar	26 930	34 150
Minskade statsbidrag till kommunerna	-9 255	-14 071
Totalt	17 675	20 079

Skattesänkningarna finansieras med nerdragningar i statens utgifter. En summering av moderaternas förslag till förändrade utgifter på anslagsnivå stämmer inte helt överens med vad de anger att utgifterna skall minska med. Avvikelsen är 4,8 miljarder år 2003 och 0,3 miljarder år 2004.

¹⁰ Enligt tabell 8.3 utgiftsförändringar jämfört med regeringen i motion 2001/02:m021

Tabell 3.3

Moderaternas förslag till ändrade utgifter jämfört med regeringens, miljoner kr		
	2003	2004
Sjukpenning och rehabilitering (UO10, 19:1)	-14 531	-19 730
Högre egenfinansiering i arbetslöshetsförsäkringen (UO13)	-9 800	-9 800
Minskade statsbidrag till kommunerna (UO25, 91:1, 91:2 och 91:5)	-9 255	-14 071
Förtidspensioner (UO25, 19:2)	-4 900	-7 700
Biståndsverksamhet (UO7, 8:1)	-4 778	-5 849
Bidrag för läkemedelsförmånen (UO9, 13:2)	-4 600	-5 600
Bidrag till arbetslöshetsersättningen (UO13, 22:2)	-4 300	-4 300
Ränteeffekt av större amortering (UO26, 92:1)	-3 500	-6 500
Föräldraförsäkringen (UO12, 21:2)	-2 730	-3 070
Arbetsskadeersättningar (UO10, 19:4)	-1 600	-1 900
Köp av arbetsmarknadsutbildning (UO13, 22:3)	-1 422	-1 904
Bidrag till folkbildningen (UO17, 25:1)	-1 200	-1 200
Regionalpolitiska åtgärder (UO19, 33:1)	-700	-1 100
Övriga utgiftsförändringar	8 164	9 285
Totalt¹¹	-55 152	-73 439

Den största besparingen avser moderaterna att genomföra inom utgiftsområde 10 "Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp" med 20 miljarder kronor år 2003 och 28,3 miljarder kronor år 2004. Moderaterna sätter härvidlag hög tillit till att en förbättrad sjukvårdspolitik ska ge kortare sjukskrivningar. Men deras förslag är inte särskilt väl preciserade och det är svårt att se att de med någon säkerhet skulle ha så stora effekter på behovet av sjukpenning och rehabiliteringsersättning. Detta är en mycket stor svaghet i moderaternas budgetförslag.

De åtgärder som föreslås är följande:

- Utbildning av läkare i försäkringsmedicin så att sjukskrivningarna används mer motiverat både ur medicinsk och kostnadssynpunkt. Därigenom kan sjukskrivningarna bli kortare.
- Färre sjukärenden ger tid för bättre prioritering inom rehabiliteringen så att fler personer kan återgå tidigare till arbetslivet. Därigenom minskar antalet långtidssjukskrivna och antalet förtidspensionärer.
- En miljard kronor ges till försäkringskassan för att öka verksamhetens kvalitet. Därigenom skulle kö- och flaskhalsproblemen minska. Sjukförsäkringen avlastas genom att trafikolyckorna överförs till en obligatorisk trafikskadeförsäkring.

¹¹ Moderaternas förslag (motion 2001/02:m021) till förändringar på anslagsposter exkl. "övriga neutraliseringar" på 91:2 under uo 25. "Övriga neutraliseringar" förutsätter vi avser kompensation till kommunerna för minskade skatteintäkter till följd av moderaternas skatteförslag.

- Försäkringskassorna får en större självständighet och ekonomiskt ansvar för rehabiliteringsverksamheten. Bl.a. ska de kunna köpa specialistvård utanför landstingssektorn.
- En nationell vårdgaranti införs. Detta skulle kosta 7 miljarder kronor och skulle leda till radikalt minskade väntetider vilket minskar sjukfrånvaron.
- Moderaterna motsätter sig en förändring av bevisreglerna i arbetsskadeförsäkringen. I stället ska arbetsskadeförsäkringen brytas ut ur statsbudgeten samt avgifterna anpassas till de risker olika företag skapar.

Det andra stora besparingsområdet är utgiftsområde 13 "Arbetsmarknad". Där föreslår moderaterna besparingar på 16 miljarder kronor år 2003 och 18 miljarder kronor år 2004. Inte heller här är medlen för att nå besparingsmålen tydligt preciserade. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen ska minska med drygt 4 miljarder kronor både år 2003 och år 2004. Om detta ska ske genom färre arbetslösa, en bortre parentes i arbetslöshetsförsäkringen eller lägre ersättningsnivåer anges inte. Moderaterna talar dock om att införa en bortre parentes där de flesta utförsäkrade i stället ska övergå till socialbidragstagande. Detta skulle innebära att kostnaden för dessa arbetslösa lades över på kommunerna. Samtidigt talas om att en övergångslösning mellan en strikt bortre parentes och socialbidrag måste prövas för i synnerhet äldre arbetslösa. Hur en sådan övergångslösning skulle se ut eller finansieras anges inte. Det är också oklart huruvida en bortre parentes ensam skulle finansiera de minskade kostnaderna för arbetslöshetsersättningen.

Dessutom vill moderaterna spara omkring 2 miljarder kronor år 2004 genom att ersätta AMV med en ny arbetsmarknadsmyndighet. Genom att ge privata arbetsförmedlare större utrymme är tanken att effektiviteten ska öka och kostnaderna minska. "AMS-åtgärderna" ska bli effektivare med färre arbetsförmedlare och mindre resurser att köpa arbetsmarknadsutbildning för. Dessa besparingar måste betraktas som ytterst osäkra.

Moderaterna föreslår en allmän, statlig arbetslöshetsförsäkring med högre grad av egenfinansiering. Men de har gjort ett direkt fel genom att kalla posten "högre egenfinansiering" för en minskad utgift. En intäkt från en obligatorisk försäkringspremie är inte en minskad utgift utan en ökad intäkt för staten. Utbetalad arbetslöshetsersättning skulle fortfarande vara en utgift för staten. Det rör sig om en relativt stor summa, 9,8 miljarder kronor både år 2003 och år 2004. Den felaktiga placeringen av denna post påverkar inte saldot men dock utgiftstaket som måste blir ca 10 miljarder högre än vad moderaterna har angivit.

Moderaterna föreslår en minskning av det generella statsbidraget. Den kommunala verksamheten bör enligt moderaterna koncentreras till de viktigaste uppgifterna. Vilka de är anges inte. Avregleringar ska skapa förutsättningar för kommunerna att effektivisera sin verksamhet. En del av statsbidragets minskning kan, enligt moderaterna, ske eftersom kommunernas skatteinkomster ökar snabbt. Men över lag ser det ut att bli upp till kommunerna att både hantera minskade intäkter och upprätthålla balanskravet. Eftersom effektiviseringarna måste betraktas som osäkra ser

det alltså ut som om kommunerna blir tvungna att antingen skära ner i verksamhet eller höja skatterna.

Frågan är alltså om moderaterna på ett trovärdigt sätt finansierar de föreslagna skattesänkningarna. Det är relativt enkelt att se problem med stora delar av utgiftsminskningarna. Framför allt handlar det om vilken grund det finns för att utgifterna verkligen kommer att minska.

Moderaterna specificerar inte, i synnerhet när det gäller sjukförsäkringen, hur nerdragningarna ska ske. Om de t.ex. hade föreslagit sänkta ersättningsnivåer skulle det ha varit lättare att kontrollera trovärdigheten i beräkningarna. Nu räknar de i stället med mindre sjukskrivningar. Att basera så stora utgiftsminskningar på en så osäker grund är anmärkningsvärt. Om sjukskrivningarna inte minskar i beräknad utsträckning är skattesänkningarna inte finansierade.

Moderaterna räknar även med stora besparingar till följd av ökad effektivitet. Frågan är hur stora besparingar som det är seriöst att hänföra till ökad effektivitet. Skattebetalarna är förmodas få lika mycket service men behöver inte betala lika mycket. Alla vinner således och ingen behöver betala. Detta är inte ett ansvarsfullt sätt att handskas med statsbudgeten. Erfarenheter från Stockholms läns landsting borde avskräcka från att basera en budget på stora vinster av ökad effektivitet.

Man kan ha synpunkter på många av de utgiftsminskningar moderaterna föreslår. Ofta är det högst osäkert om de skulle få den effekt moderaterna räknar med. De besparingar som vi ställer oss mest tveksamma till som finansiering av föreslagna skattesänkningar är emellertid de där moderaterna utan att särskilt tydligt ange någon förändrad politik räknar med mycket mindre behov av ersättning från socialförsäkringarna samt de minskade statsbidragen till kommunerna. Dessa nerdragningar kommer att behöva finansieras, antingen direkt på utgiftsområden de betalas ut under i dag eller någon annan stans. Vi befarar att det ligger nära till hands att göra besparingar i de system där nerdragningen har pekats ut även om behoven där inte minskar.

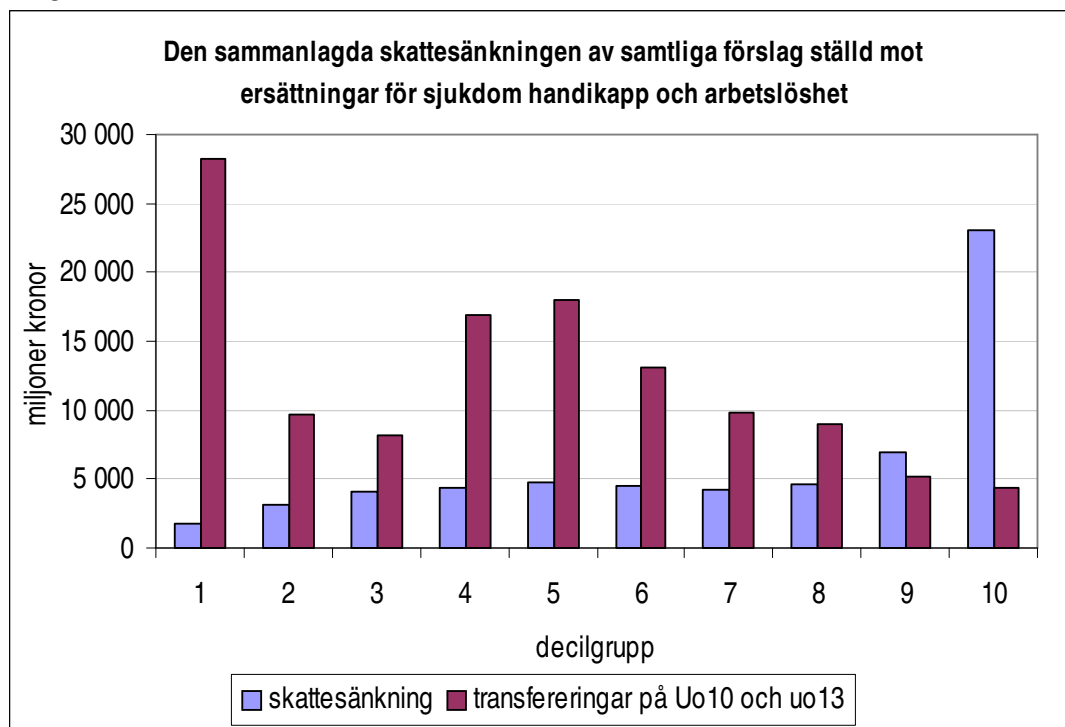
Tabell 3.4

De mest tvivelaktiga besparingar i moderaternas budgetförslag		
	2003	2004
Sjukpenning och rehabilitering	-14 531	-19 730
Minskade statsbidrag till kommunerna	-9 255	-14 071
Förtidspensioner	-4 900	-7 700
Bidrag till arbetslöshetsersättningen	-4 300	-4 300
Totalt	-32 986	-45 801

Stora men oprecisa besparingar pekats av moderaterna ut i utbetalningarna av sjukpenning, rehabiliteringsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning (tidigare förtidspension), arbetsskadeersättning, arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Utbetalningarna av dessa transfereringar går i mycket hög grad till den tiondel av samtliga vuxna individer med lägst nettoinkomster (se diagram 3.1). De går också i stor utsträckning till individer i de 4:e, 5:e och 6:e decilgrupperna. Individerna i dessa

decilgrupper riskerar alltså att i stor utsträckning få finansiera moderaternas skattesänkningar. Skattesänkningarna fördelas över samtliga decilgrupper. Men när transfereringarna har minskat påtagligt i betydelse från decilgrupp 7 och uppåt så ökar skattesänkningarna. Skattesänkningarna som till övervägande del tillfaller individer med höga inkomster kan alltså befaras få finansieras av individer med låga inkomster.

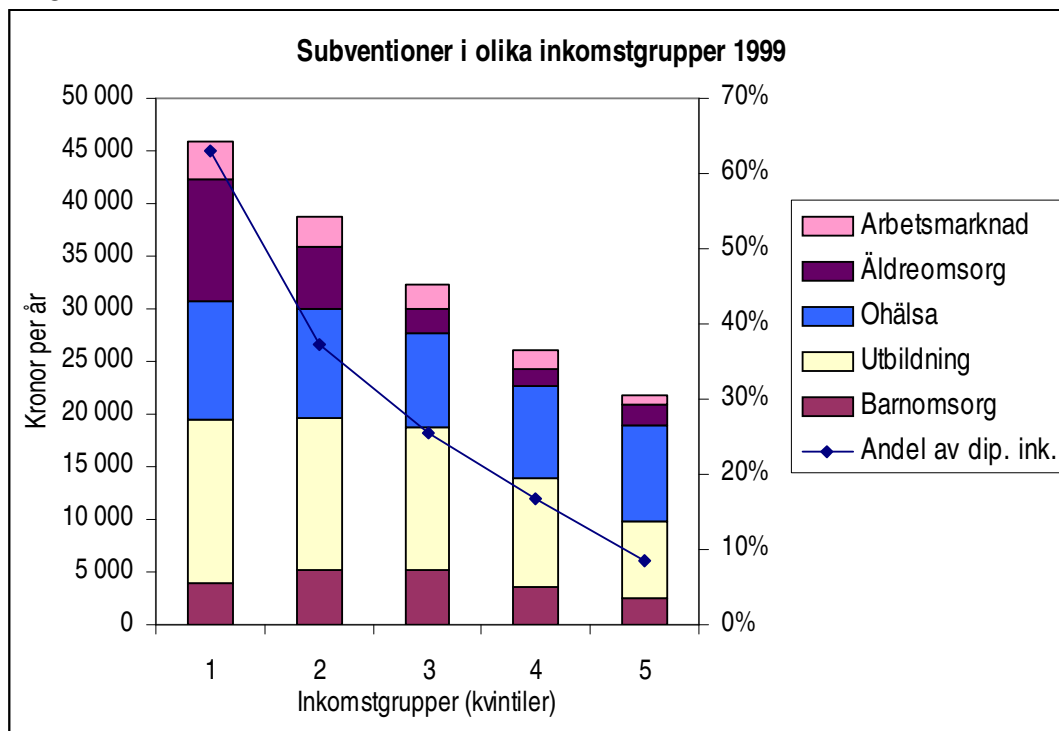
Diagram 3.1

Betydande nerdragningar pekas också ut av moderaterna när det gäller de generella statsbidragen till kommunerna. En stor del av kommunernas (primärkommuner och landsting) resurser går åt till att subventionera barnomsorg, utbildning, hälso- och sjukvård och äldreomsorg. Därtill pekas omfattande nerdragningar ut inom arbetsmarknadspolitiken vilken bedrivs som statlig verksamhet.

Finansdepartementet har undersökt hur subventioneringen av dessa tjänster fördelar sig på individer med olika ekonomisk standard. Den ekonomiska standarden definieras i denna analys som hushållets justerade disponibla inkomst inklusive värdet av subventionerna. Subventionerna visar ett tydligt negativt samband med individernas ekonomiska standard (se diagram 3.2). Det vill säga den femtedel av alla individer med bäst ekonomisk standard är mindre beroende av subventionerna än den femtedel med näst bäst ekonomisk standard o.s.v.. Det gäller både mätt i kronor och som andel av den justerade disponibla inkomsten. Besparingar i samhälleligt subventionerad verksamhet drabbar alltså i störst utsträckning dem med sämst ekonomisk standard. Vad moderaterna föreslår är besparingar som riskerar att minska dessa subventioner för att sänka skatterna för främst dem med bäst ekonomisk standard.

Diagram 3.2

Källa: Regeringens proposition 2001/02:100, 2002 års ekonomiska vårproposition

4 Helheten – samtliga förslag

Vilka förslag ingår i analysen och hur stor del utgör de?

Vi studerar som nämnt främst de skatteförslag som moderaterna har lagt fram och bara de som direkt berör individer och hushåll. Det rör sig främst om förslag som minskar de skatter individerna har att betala, men även förslag som ökar skatterna. Ett par förslag som moderaterna redovisar som utgiftsminskningar ingår också, men inga förslag som berör utgiftsökningar ingår i analysen.

Följande förslag på skattesänkningar ingår i analysen:

- förvärvsavdrag
- höjt grundavdrag
- minskad statlig inkomstskatt
- höjt reseavdrag
- grundavdrag med 15.000 kronor per barn
- avdrag för styrkta barnomsorgskostnader
- slopad förmögenhetsskatt
- slopad dubbelvinstbeskattning på aktieutdelningar
- avdrag för pensionsförsäkring höjs till ett basbelopp
- sänkt fastighetsskatt

Enligt moderaternas egna beräkningar av kostnaden för reformerna utgör dessa förslag tillsammans 90 procent av moderaternas sammanlagda förslag till skattesänkningar.

Följande förslag på skatteökningar ingår i analysen:

- slopad kompensation för allmän pensionsavgift
- egenavgift för obligatorisk a-kassa
- nej till skattereduktion fackavgift
- nej till skattereduktion a-kasseavgift

Egenavgiften för obligatorisk a-kassa redovisar moderaterna, som tidigare nämnts, som en utgiftsminskning. Vi väljer dock att redovisa den under skatteökningar, eftersom en obligatorisk egenavgift bör betraktas som en skatt. Besparingen genom övriga reformer ovan, vilka moderaterna själva redovisar som skatteökningar, utgör tillsammans 90 procent av den totala besparingen av moderaternas sammanlagda förslag till skatteökningar.

Utöver ovanstående förslag på skattesidan väljer vi att inkludera moderaternas förslag om att slopa maxtaxan inom barnomsorgen i vår analys. Anledningen till detta är att moderaterna föreslår att införa ett skatteavdrag för styrkta barnomsorgskostnader som en alternativ till att slopa maxtaxan. Att avdrag för styrkta barnomsorgskostnader skulle införas med bibehållen maxtaxa inom barnomsorgen verkar mindre troligt, i synnerhet före maxtaxans införande i januari 2002.¹² Intäktsökningarna med anledning av införande av egenavgift till obligatorisk a-kassa och slopande av maxtaxa inom barnomsorgen utgör 14 procent av de sammanlagda utgiftsminskningar som moderaterna redovisar.

Vad respektive förslag innebär mer i detalj framgår i delavsnitten nedan.

Kostnaden – samliga förslag

Nettokostnaden för förslagen blir enligt våra beräkningar 59,8 miljarder kronor. Vår beräkning ligger nära moderaternas egen, som uppgår till en nettokostnad för de aktuella förslagen på 57,4 miljarder kronor år 2004. Om vi exkluderar slopandet av maxtaxan blir skattesänkningen 62,8 miljarder kronor netto.

I diagram 4.1 visas hur de samlade skattesänkningarna fördelas på individer med olika stora inkomster efter skatt (nettoinkomster). I den första decilen finns de 10 procent av de vuxna individerna som har de lägsta nettoinkomsterna, i den andra finns de 10 procent med de näst lägsta nettoinkomsterna, o.s.v. till den tionde decilen som utgörs av de 10 procent av individerna som har de högsta nettoinkomsterna. För att kunna göra relevanta decilgruppsindelningar studeras här endast effekten av moderaternas förslag för vuxna. 61,5 miljarder kronor (eller 98 procent) av de totala 62,8 miljarderna kronor tillfaller individer över 17 år.

Diagrammet visar att 23,0 av de 61,5 miljarder kronorna går till den tiondel av de vuxna i Sverige som har högst inkomster och 7,0 miljarder går till den tiondel som har näst högst nettoinkomster. Det innebär att hälften av skattesänkningarna går till den

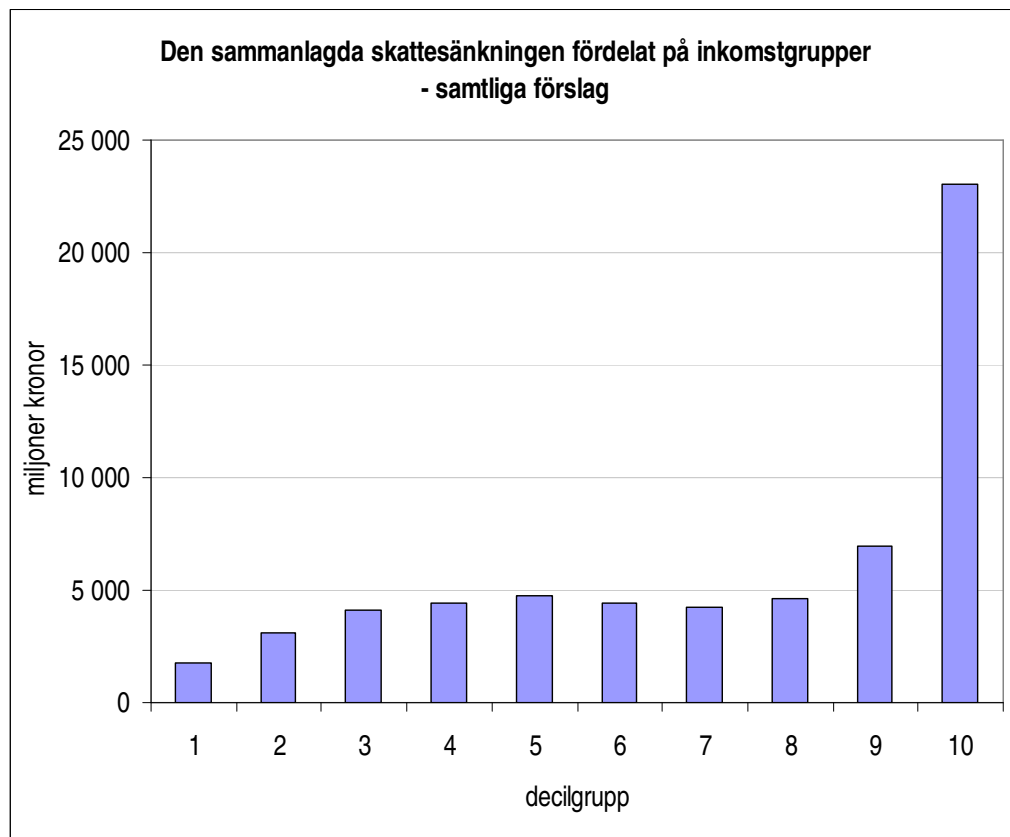
---

¹² Nu när maxtaxe-reformen är genomförd är det dock mindre troligt att moderaterna kommer att lägga förslag om att riva upp reformen. Hur förslagen kommer att se ut vet vi ingenting om ännu. Moderaterna ska lägga fram sin vårmotion 2 maj 2002.

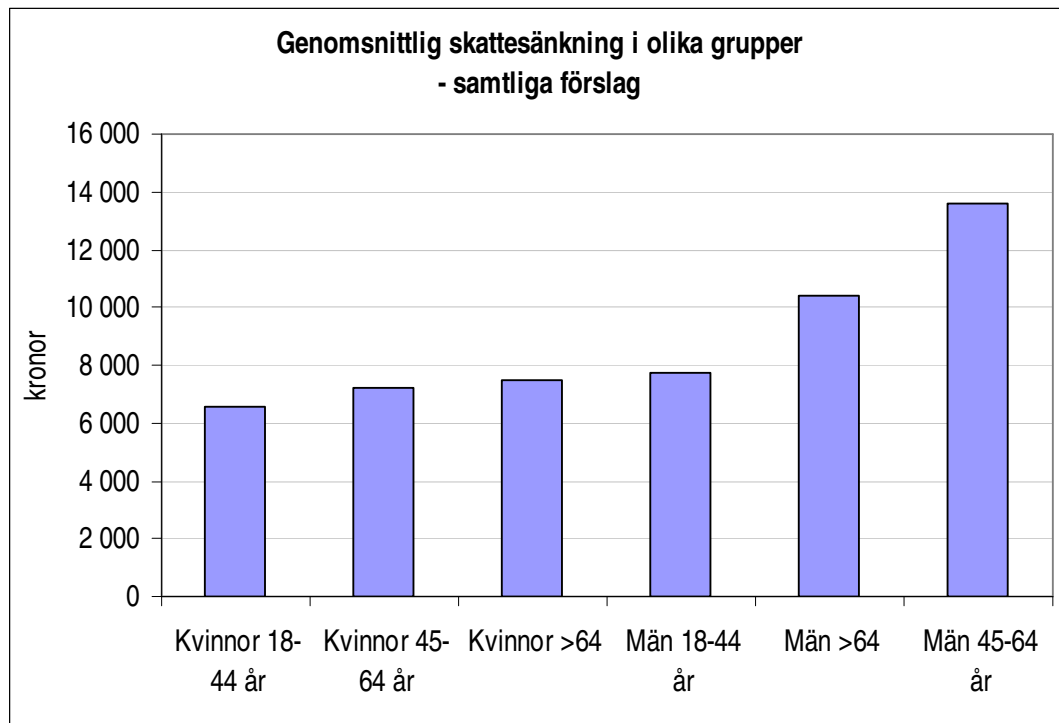
femtedel av den vuxna befolkningen som har de högsta nettoinkomsterna. Mellan 4,1 och 4,6 miljarder går till de sex mellersta inkomstgrupperna. 1,7 miljarder går till de som har lägst nettoinkomster och 3,1 miljarder kronor går till skattesänkningar för de med näst lägst nettoinkomster.

Diagram 4.1

58 procent av den totala skattesänkningen tillfaller män och 42 procent tillfaller kvinnor. Hur den sammanlagda nettoskattesänkningen fördelas på kvinnor och män i olika åldrar visas i diagram 4.2 nedan. Det är tydligt att män tjänar på moderaternas förslag i högre grad än kvinnor. Män får en större genomsnittlig skattesänkning än kvinnor – i alla åldrar. Män i åldern 45-64 år får en genomsnittlig skattesänkning på knappt 13 600 kronor per år, män över 64 år får 10 400 kronor per år och män 18-44 år får drygt 7.700 kronor per år i skattesänkning. Kvinnornas genomsnittliga skattesänkningar är genomgående lägre; mellan 6 600 och 7 500 kronor per år.

Diagram 4.2

Ett annat sätt att studera förändringen för individerna är att studera genomsnittlig nettoinkomst och hur den förändras om moderaternas förslag skulle införas. Diagram 4.3 visar förändringen i genomsnittlig nettoinkomst uppdelat på vilken facklig tillhörighet individerna har. Här studeras endast individer i förvärvsaktiv ålder, d.v.s. 18-64 år, då bakgrundsvariabeln facklig tillhörighet är mest relevant för dessa åldrar. Såväl i kronor som i procent är ökningen i genomsnittlig nettoinkomst störst för SACO-medlemmar näst störst för TCO-medlemmar och minst för LO-medlemmar. LO-medlemmarnas genomsnittliga nettoinkomst ökar med 7 500 kronor (4,4 procent) och TCO-medlemmarnas genomsnittliga nettoinkomst ökar med 9 600 kronor (4,6 procent). SACO-medlemmarna får en genomsnittlig nettoinkomst per år som är 14 400 kronor, eller 6,2 procent, högre om moderaternas skatteförslag införs.

Uppdelning på kvinnor och män med olika facklig tillhörighet nyanserar bilden. Utfallet av moderat skattepolitik skiljer sig mycket åt mellan kvinnor och män med samma fackliga tillhörighet, särskilt inom SACO och TCO. I diagram 4.4 framkommer att SACO-män blir de största vinnarna om moderaternas förslag skulle drivas igenom. De får en ökad nettoinkomst på 18.700 kronor eller 7,9 procent. TCO-män och SACO-kvinnor får lite drygt 5 procent ökning av den genomsnittliga nettoinkomsten, vilket innebär 12.100 respektive 9.900 kronor per år. LO-kvinnor, TCO-kvinnor och LO-män får de minsta nettoinkomstökningarna. Lägst procentuell ökning får LO-män. Lägst ökning i kronor får LO-kvinnorna, vilkas nettoinkomstökning på 6.900 kronor per år inte ens utgör 40 procent av SACO-männens.

Diagram 4.3

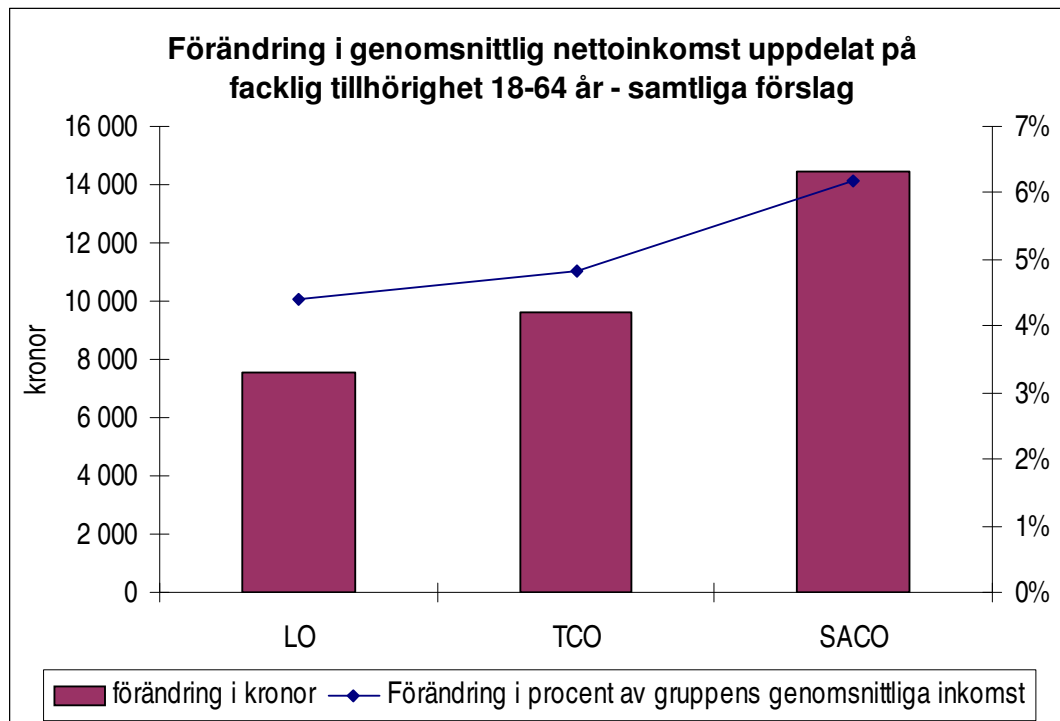
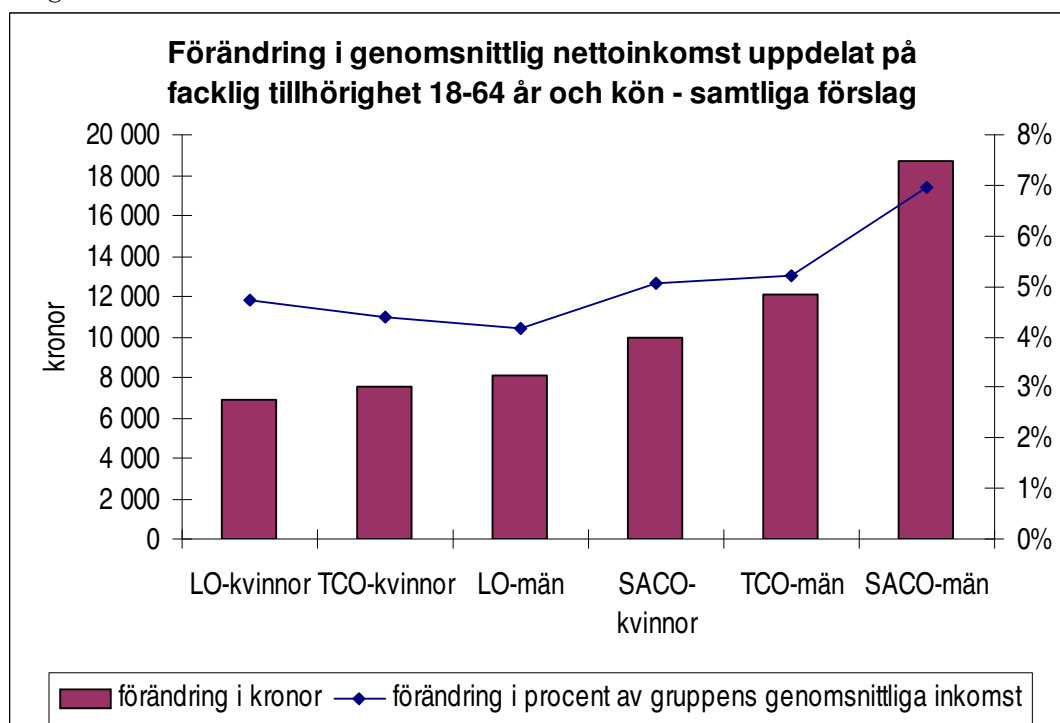

Diagram 4.4

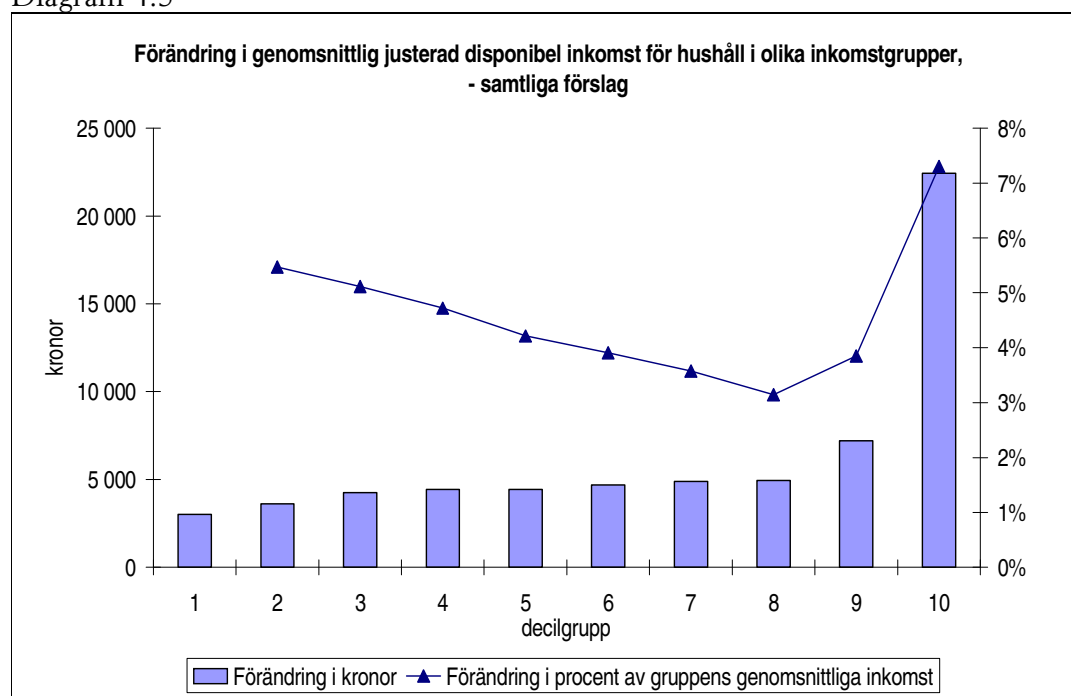

Hushållens justerade disponibla inkomster ökar i alla inkomstlägen, vilket visas i diagram 4.5 nedan. Störst är ökningen för den tiondel av hushållen som idag har den

högsta ekonomiska standarden. Detta gäller både relativt¹³ (7,3 procent) och i kronor mätt (22 400 kronor per konsumtionsenhet). Ökningen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet är näst störst för den tiondel av hushållen med näst bäst ekonomiska standard, men detta gäller endast i kronor mätt. Övriga inkomstgrupper får ökning som varierar mellan 3 000 och 4 900 kronor. Eftersom skillnaderna i disponibel inkomst är större mellan dessa inkomstgrupper än skillnaderna i förändringen innebär det att de lägre inkomstgrupperna bland dessa får en större ökning av sin inkomst mätt i procent än de högre.

Genomsnittlig ökning för alla hushåll är 5,0 procent, vilket innebär att den första, den andra och den tionde decilgruppen får en ökning som överstiger genomsnittet, medan övriga får en mindre ökning än genomsnittet.

Diagram 4.5

I diagram 4.6 nedan visas utfallet av moderaternas förslag för olika typer av familjesammansättningar. Ensamstående med och utan barn får den lägsta ökningen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet, medan samboende utan barn får den högsta i kronor mätt. Såväl i kronor som i procent blir utfallet av moderaternas skattepolitik bättre för den traditionella kärnfamiljen än för ensamstående föräldrar.

¹³ Här bortser vi från den procentuella ökningen i disponibel inkomst för decilgrupp 1, då denna av olika anledningar är mycket osäker.

Diagram 4.6

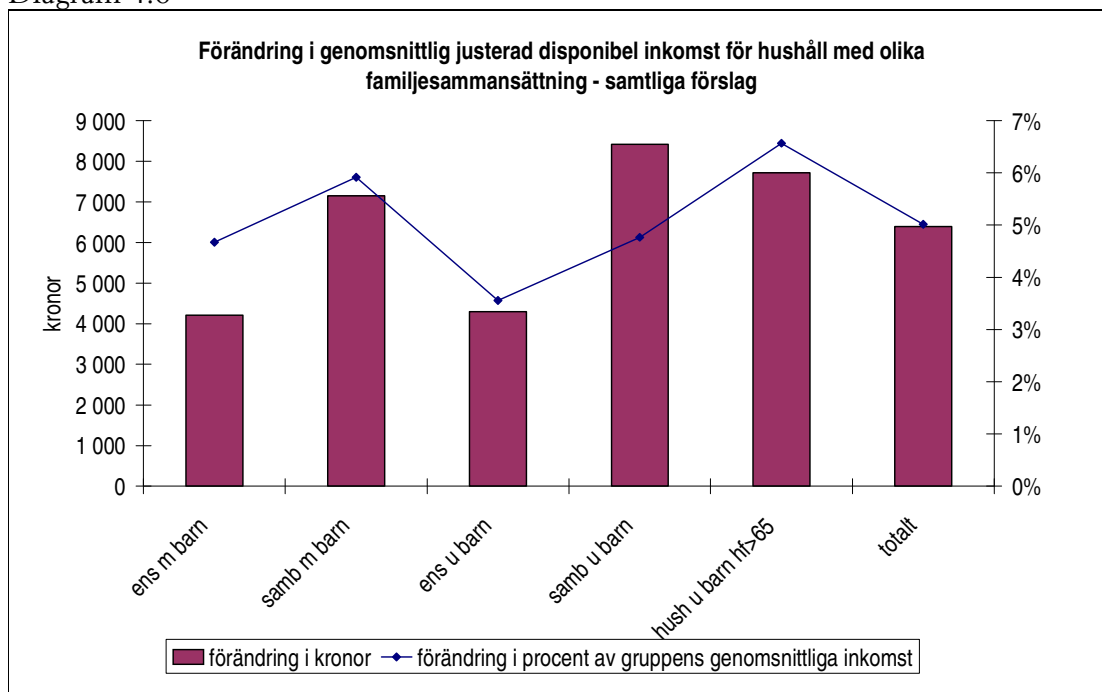
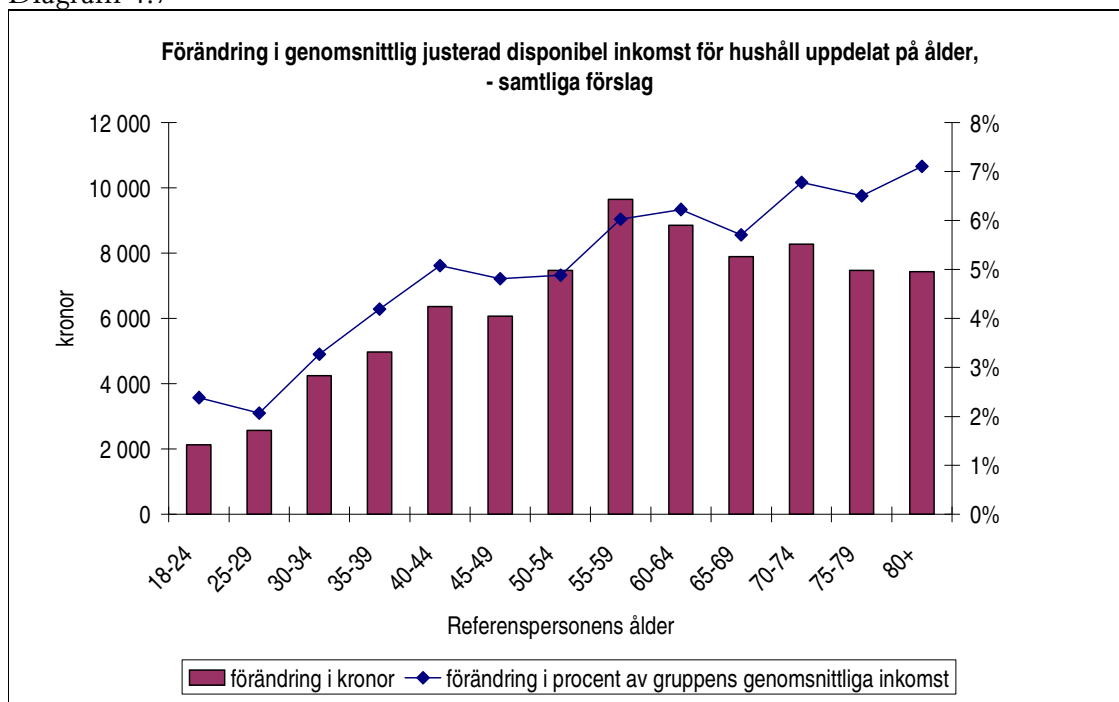

Diagram 4.7 visar hur hushållens genomsnittliga ekonomiska standard förändras med avseende på referenspersonens ålder.¹⁴ Ju högre ålder hushållets referensperson har uppnått, desto bättre utfall får man, i princip, av moderaternas skattepolitik. Ökningen i disponibel inkomst i kronor stiger med högre ålder och är som högst i åldern 55-59 år för att sedan avta och plana ut. Den procentuella ökningen är däremot högst för de allra äldsta och lägst för de yngre åldersgrupperna.

¹⁴ Begreppet "hushållets referensperson" definieras i bilaga 2.

Diagram 4.7

5 Moderaternas förslag till ny inkomstskatt

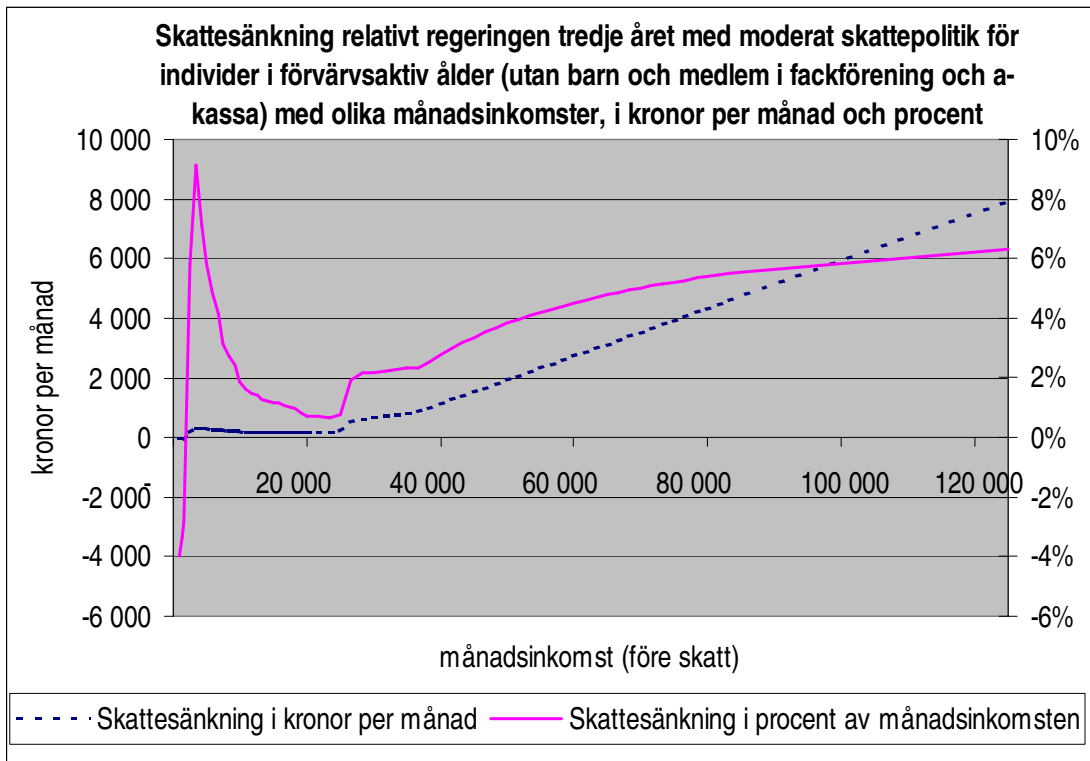
Hur slår förslagen för olika inkomstnivåer?

Moderaterna lägger omfattande förslag som rör inkomstskatten. I diagram 5.1 nedan visas skillnaden i skatt mellan gällande skatteregler och moderaternas skatteförslag (tredje året med moderat skattepolitik). Beräkningarna avser olika inkomstnivåer för personer i förvärvsaktiv ålder som inte har barn¹⁵. Det första som kan utläsas av diagrammet är att förslagen innebär skattesänkningar i så gott som alla inkomstnivåer. Endast individer som har en mycket låg taxerad förvärvsinkomst (under 30.000 kronor per år) får betala mer skatt med moderaternas förslag än med regeringens¹⁶. Det andra som kan utläsas av diagrammet är att det är vanliga låg- och medelinkomsttagare som får de lägsta skattesänkningarna, oavsett om man mäter i kronor eller procent.

¹⁵ Moderaternas skatteförslag som särskilt riktas till barnfamiljer analyseras i kapitel 4 nedan.

¹⁶ Detta förklaras dels av att dessa måste betala avgiften till den obligatoriska a-kassan (som vi definierar som en skatt), dels av att vi antar att dessa måste betala lägsta nivån på statlig skatt (200 kronor per år) med moderaternas förslag.

Diagram 5.1

Källa: Egna beräkningar baserade på moderaternas motion 2001/02:m021 och kompletterande information från moderaternas riksdagskansli.

Inte oväntat får höginkomsttagare en större nettoinkomstökning än låginkomsttagare om man mäter i kronor. Mätt i procent av inkomsten får höginkomsttagare störst skattesänkning bortsett från inkomstintervallet från 2.500 till 6.000 kronor. Principen "ju högre inkomst, desto större skattesänkning" håller för månadsinkomster på 26.000 kronor och högre både om man mäter i kronor och om man mäter i procent. En person som tjänar 26.000 kronor i månaden, vilket ungefärligen motsvarar medellönen för en privatanställd tjänsteman¹⁷, får en skattesänkning på omkring 520 kronor i månaden (2,0 procent). En mer höglöнад tjänsteman som tjänar 45 000 kronor i månaden får omkring 1.510 kronor mer kvar i plånboken per månad (3,4 procent). En person i företagsledande ställning med en månadsinkomst på drygt 83 000 kronor i månaden vill moderaterna ge en skattesänkning på nära 4 600 kronor i månaden, eller mer än 50.000 kronor per år, vilket utgör 5,5 procent av hans inkomst.

För månadsinkomster mellan 10.000 och 25.000 kronor ligger skattesänkning på ungefär samma nivå mätt i kronor. Skattesänkning uppgår till mellan 140 och 180 kronor per månad och innebär därmed en större skattesänkning, relativt sett, för lägre inkomster bland dessa än för högre. För vanliga heltidsarbetande arbetare som tjänar mellan 15.600 och 20.700 kronor i månaden utgör detta mellan 0,7 och 1,1 procent av inkomsten. För deltidsarbetande och de med lägre löner än genomsnittet innebär skattesänkning lite mer procentuellt sett (upp till 1,9 procent) och för tjänstemän

¹⁷ Medellön för tjänsteman inom privat sektor år 2001 (Bilaga 1, Löner år 2001) uppräknat med prognostiserad löneutveckling 2002 och 2003 (tabell 2:18, Ekonomiska utsikter våren 2002) ger en prognostiserad medellön på 26.232 kronor för privata tjänstemän år 2003.

och de arbetare som tjänar mellan 21 000 och 25 000 kronor i månaden utgör skattesänkningen 0,7 procent av inkomsten.

Tabell 5.1

	Skattesänkning i kronor per månad	Skattesänkning i procent
Barnskötare inom kommunal barnomsorg med 15 900 kronor i månadslön	180	1,1 %
Industriarbetare med 19 200 kronor i månadslön	160	0,8 %
Privatanställd tjänsteman med 26 700 kronor i månadslön	520	1,9 %
Högavlönad tjänsteman med 45 000 kronor i månadslön	1 510	3,4 %
Person i företagsledande ställning med 83 300 kronor i månadslön	4 580	5,5 %

De högsta skattesänkningarna mätt i procent får individer som tjänar mellan 2 500 och 4 000 kronor per månad, d.v.s. mellan 30 000 och 50 000 kronor per år. Dessa individer får skattesänkningar på 5,8-9,1 procent av sin inkomst, vilket å andra sidan inte motsvarar mer än 1.750-3.650 kronor per år. Här är det dock inte fråga om vad som vanligen brukar kallas låginkomsttagare. Så här låga årsinkomster beror nämligen inte på låga löner och ofrivillig deltidsarbetslöshet, utan visar snarare att individen endast arbetar del(ar) av året, exempelvis på grund av studier. Barnskötare inom den kommunala barnomsorgen, vilka är några av de som har de lägsta medellönerna på arbetsmarknaden, tjänar 7.800 kronor i månaden med en halvtidstjänst¹⁸. Denna inkomst skulle alltså ge en relativt hög skattesänkning på 3,1 procent givet att halvtidsarbetet är självvalt. En längre deltid eller ersättning från arbetslöshetsförsäkringen för deltidsarbetslöshet skulle innebära högre inkomst och därmed lägre procentuell skattesänkning.

Slutsatsen blir att moderaterna ger störst skattesänkningar till höginkomsttagare och individer som endast har en mycket låg årsinkomst från exempelvis sommarjobb, frivillig deltid eller låg "redovisad inkomst" från jordbruk eller eget företag. Vanliga låg- och medelinkomsttagare är de som får lägst skattesänkningar, såväl i kronor som procentuellt, med moderaternas förslag till ny inkomstskatt.

Beskrivning av förslagen

Moderaternas förslag till ny inkomstskatt innebär inte bara nivåförändringar och liknande inom nuvarande skattesystem, utan omfattar också helt nya inslag. Vi försöker att illustrera moderaternas förslag till ny inkomstskatt i tabell B3.1 i bilaga 3. Med samma motivering som tidigare ställer vi upp moderaternas förslag för år 2004 som om

¹⁸ Medellön för arbetare inom kommunal barnomsorg år 2001 (Bilaga 1, Löner år 2001) uppräknat med prognostiserad löneutveckling 2002 och 2003 (tabell 2:18, Ekonomiska utsikter våren 2002) ger en prognostiserad medellön för arbetare inom kommunal barnomsorg på 15.653 kronor i månaden år 2003.

de skulle gälla år 2003. Som jämförelse visas motsvarande tabell för gällande skatteregler år 2003 (tabell B3.2, bilaga 3).

En grundläggande förändring är att moderaterna frångår definitionen och användningen av det nu gällande begreppet beskattningsbar inkomst (taxerad förvärvsinkomst minus grundavdrag och avdrag för allmän pensionsavgift, kolumn 5 i tabell B3.2). Såväl statlig som kommunal inkomstskatt beräknas idag på den beskattningsbara inkomsten. Enligt moderaternas förslag ska den statliga skatten beräknas på inkomsten *före* grundavdraget, låt oss kalla det "beskattningsbar inkomst för statlig inkomstskatt" (kolumn 4, tabell B3.1). Den kommunala skatten ska däremot beräknas på inkomsten *efter* grundavdrag och ytterligare ett till tre avdrag, vilket vi kan kalla "beskattningsbar inkomst för kommunal inkomstskatt" (kolumn 10, tabell B3.1).

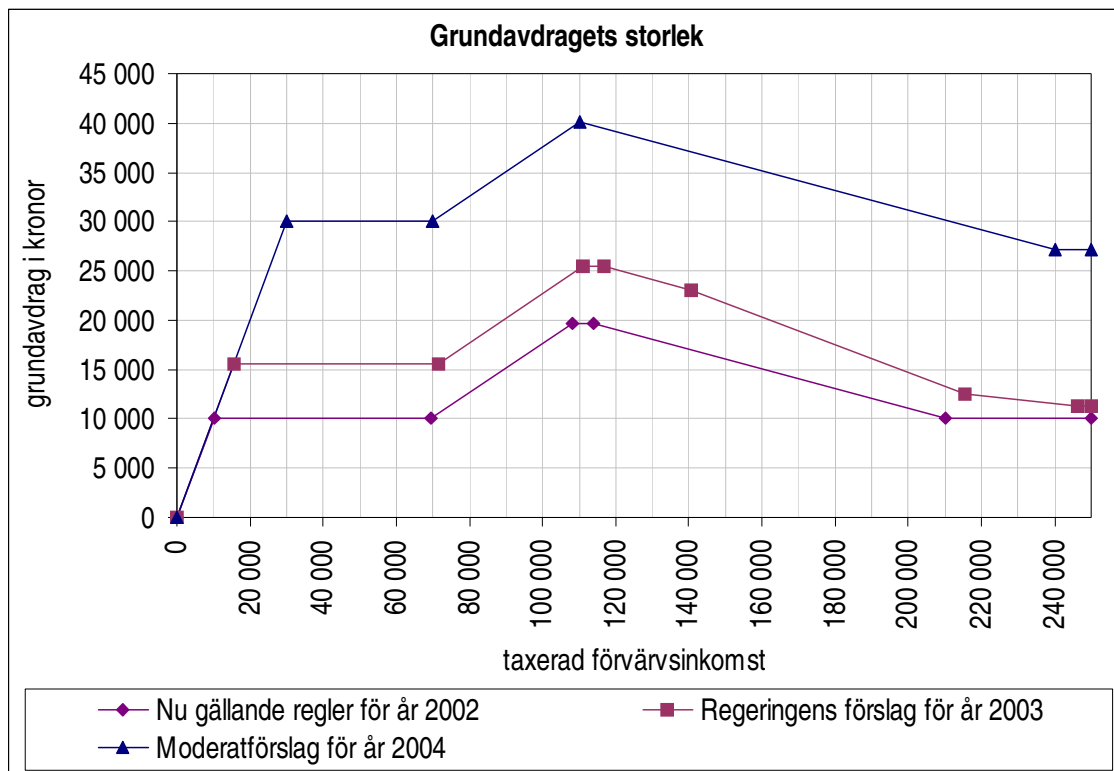
Ett av avdragen som moderaterna vill införa kallas *förvärvsavdrag* (kolumn 7, tabell B3.1) och innebär att den till kommunen beskattningsbara inkomsten minskas med 13 procent av individens pensionsgrundande inkomst upp till ett tak på 322 800 kronor per år. Taket ger avdraget en progressiv fördelningsprofil. Förslaget ersätter dock gällande kompensation av allmän pensionsavgift (som innebär att skatten reduceras med 75 procent av individens allmänna pensionsavgift; kolumn 8, tabell B3.2), vilken även den har en progressiv fördelningsprofil.

Därutöver föreslår moderaterna två avdrag som riktas mot barnfamiljer; dels ett grundavdrag på 15 000 kronor per barn och år, dels ett avdrag för styrkta barnomsorgskostnader. De nämnda avdragen gäller som sagt bara vid beräkning av kommunal skatt. Dessa förslag beskrivs och analyseras närmare i nästföljande kapitel.

Moderaterna föreslår att *grundavdraget* ska höjas ganska kraftigt. Diagram 5.2 nedan visar hur moderaterna vill att grundavdraget ska se ut år 2004 i jämförelse med dagens regelverk och beslutad höjning åt 2003. Det framgår ganska tydligt att moderaterna inte förändrar grundavdragets profil (vilket har varit deras intentioner tidigare, se deras vårmotion år 2001), utan alla får en höjning av grundavdraget som är ungefärligen lika stor i kronor mätt. Grundavdraget ska enligt moderaternas förslag som tidigare nämnt inte gälla vid statlig beskattning. Av dessa anledningar får förslaget en tydlig låginkomstprofil.

Denna grundavdragshöjning är dock bara en bit på vägen för moderaterna. Längre fram i tiden vill de att grundavdraget ska vara 50 000 kronor för alla. Låginkomstsatsningen att ge högre grundavdrag till individer med lägre inkomster är alltså bara tillfällig.

Diagram 5.2

Moderaterna vill att a-kassan ska vara obligatorisk och att avgiften ska vara två procent av ersättningsberättigande inkomster (kolumn B3, tabell 3.1). Eftersom det är en obligatorisk egenavgift som föreslås är den att betrakta som en skatt. Moderaterna vill inte att man ska betala avgifter på inkomster som man inte kan få någon a-kasseersättning för, vilket innebär en maximal avgift på 4 488 kronor per år som betalas av dem som tjänar 224 400 kronor per år eller mer. Denna skatt får alltså en regressiv fördelningsprofil. Hela avgiften görs avdragsgill vid både statlig och kommunal beskattning. Moderaterna vill slopa skattereduktionen för avgift till a-kassa som med gällande regler uppgår till 40 procent av avgiften (kolumn 10 tabell B3.2). De vill också slopa skattereduktionen för fackföreningsavgift som uppgår till 25 procent av avgiften (kolumn 11 tabell B3.2).

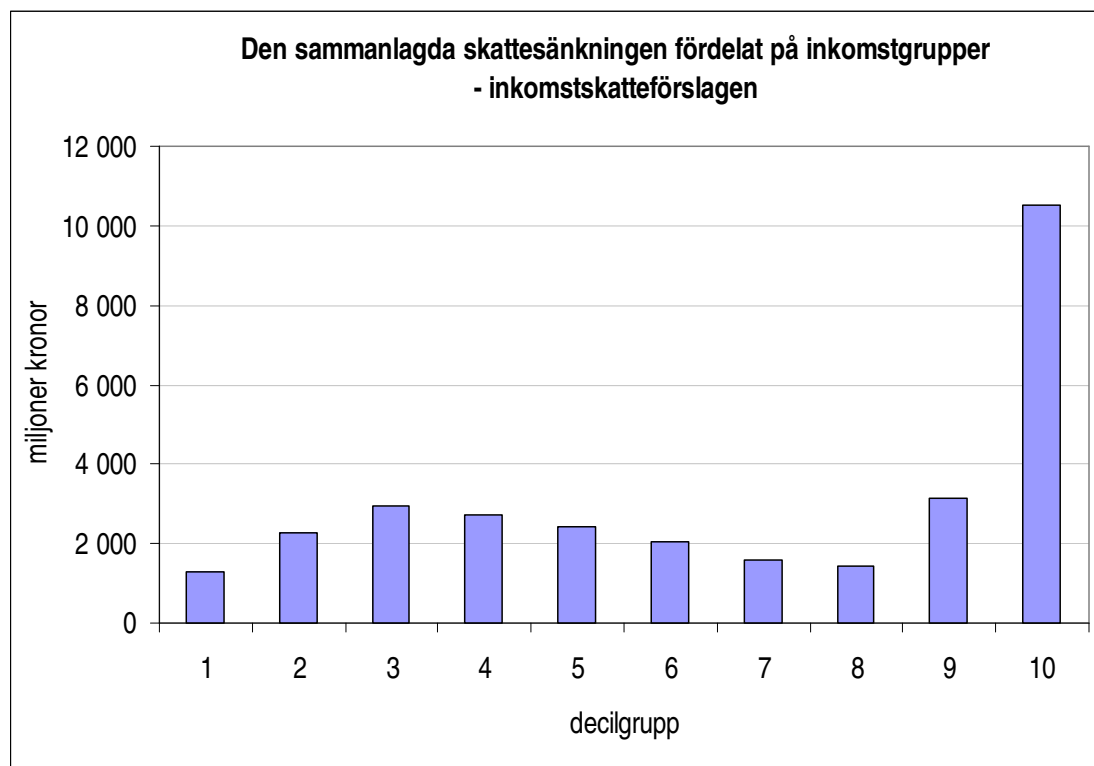
Den statliga skatten vill moderaterna sänka. Med nu gällande regelverk (kolumn 6, tabell B3.2) ska man betala 20 procent på beskattningsbara inkomster över 282 200 kronor år 2003 och ytterligare 5 procent på inkomster över 427 000 kronor (den s.k. värnskatten). Moderaterna vill slopa värnskatten, sänka skattesatsen till 17 procent och höja gränsen för när man ska börja betala statlig skatt med cirka 20 000 kronor (kolumn 5, tabell B3.1). Dessa sänkningar av den statliga skatten har en regressiv fördelningsprofil. Den gynnar de omkring 17 procent av inkomstagarna med högst inkomster, i synnerhet de omkring 3 procent av inkomstagarna som betalar värnskatt i dagens system.

Utöver nämnda förslag vill moderaterna höja reseavdraget från 16 till 20 kronor milen. Eventuella reseavdrag minskar den taxerade förvärvsinkomsten (och illustreras därför inte i tabell B3.1).

Analys av förslagets fördelningseffekter

I detta avsnitt analyseras fördelningseffekterna av ovan beskrivna förslag till ny inkomstskatt. Den samlade kostnaden netto (skattesänkningar minus skatteökningar) för förslagen är 30,5 miljarder kronor. Drygt en tredjedel eller 10,5 miljarder av dessa skattesänkningar tillfaller den tiondel av de vuxna individerna som har de högsta nettoinkomsterna i utgångsläget, vilket visas i diagram 5.3 nedan. Läger man på den tiondel som har näst högst inkomster kan man utläsa att den femtedel med högst nettoinkomster får hela 45 procent av pengarna som läggs på sänkningar av inkomstskatten. Den tredje decilen får nästan en tiondel av skattesänkningarna medan övriga decilgrupper får mindre än tio procent. Decilgrupp ett, sju och åtta får minst andel av de totala inkomstskattesänkningarna.

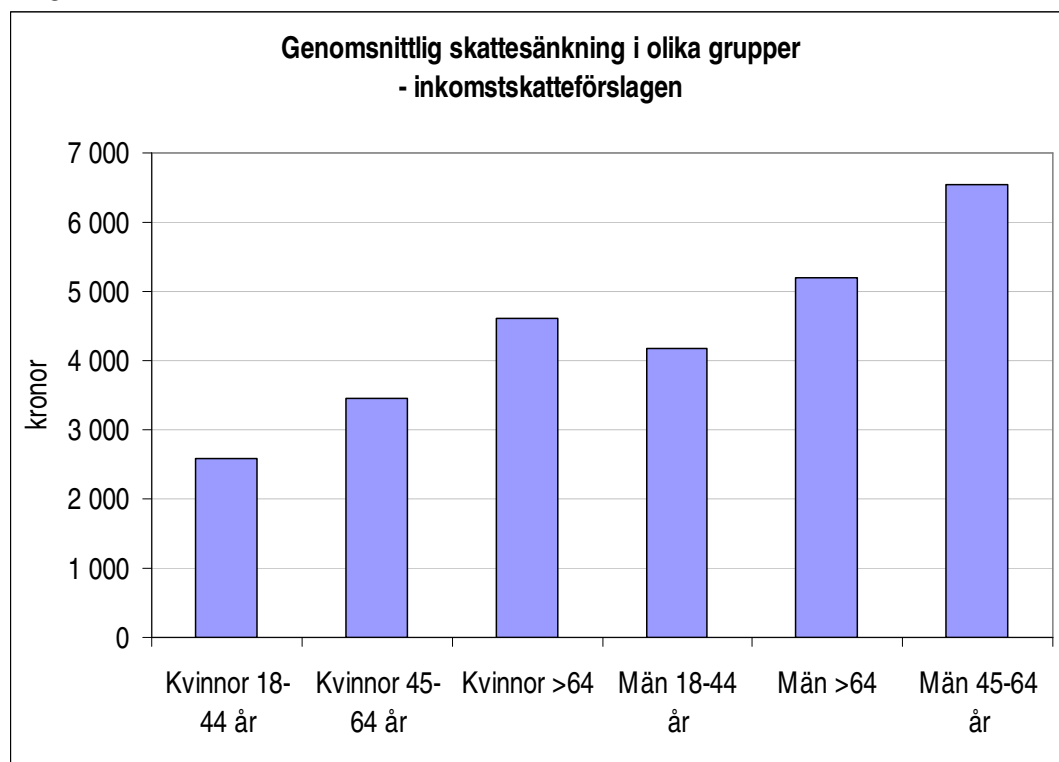
Diagram 5.3

60 procent av de samlade inkomstskattesänkningarna på drygt 30 miljarder tillfaller män och 40 procent kvinnor. En uppdelning på genomsnittlig skattesänkning för kvinnor och män i olika åldrar visar att det är män i åldern 45-64 år som får den största inkomstskattesänkningarna med moderaternas förslag (diagram 5.4). De får en genomsnittlig skatteminskning på 6 540 kronor per år. Yngre kvinnor (18-44 år) tjänar minst på moderaternas förslag. De får en skatteminskning på 2 580 kronor, d.v.s. knappt 40 procent av vad män i åldern 45-64 år får. De äldsta kvinnorna får en större

skatteminskning är de yngre männen, men i övrigt är männen de som moderaterna främst gynnar med sin föreslagna inkomstskattereform.

Diagram 5.4

Liksom då man analyserar samtliga moderata skatteförslag samlat, blir effekter av moderaternas inkomstskatteförslag att SACO-medlemmar får störst skatteminskningar, TCO-medlemmar näst störst skatteminskningar och LO-medlemmar minst skatteminskningar (diagram 5.5). Åter igen gäller detta såväl jämförelser i kronor som i procent, även om de procentuella skillnaderna är mindre (särskilt mellan TCO och LO-medlemmar).

I diagram 5.6 framgår det att för inkomstskatteförslagen liksom för helheten av moderaternas skatteförslag skiljer sig utfallet åt mellan män och kvinnor med samma fackliga tillhörighet. SACO-män är de som vinner mest på moderaternas inkomstskatteförslag. Däremot vinner SACO-kvinnorna mindre på förslagen än TCO-männen. På samma sätt vinner TCO-kvinnorna mindre på förslagen än LO-männen.

Diagram 5.5

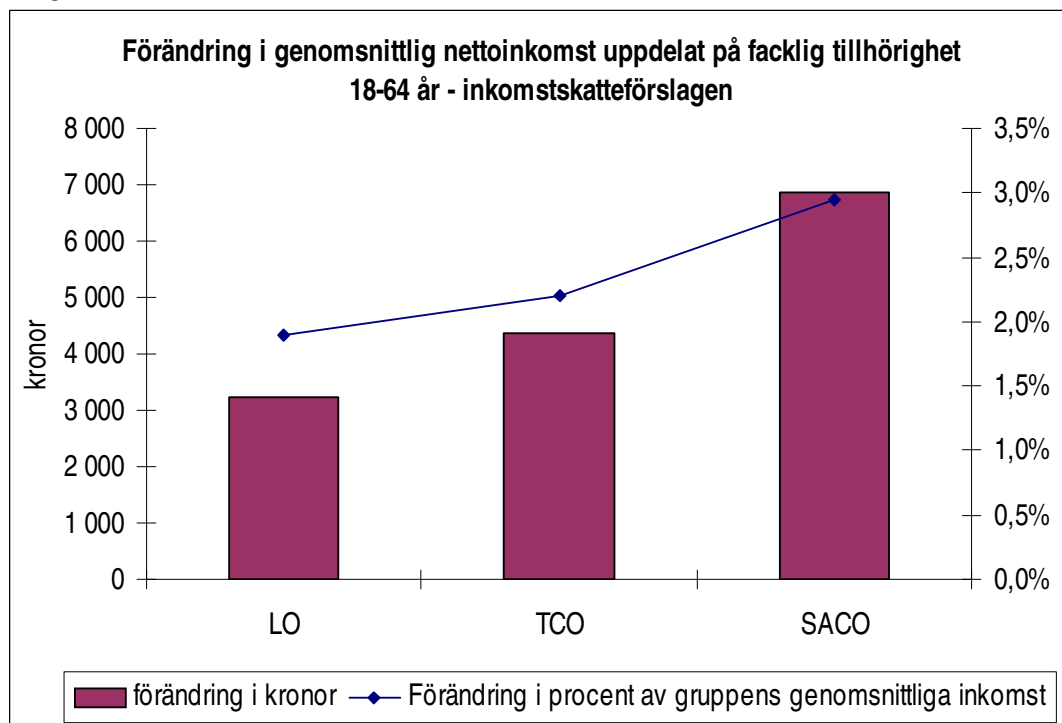
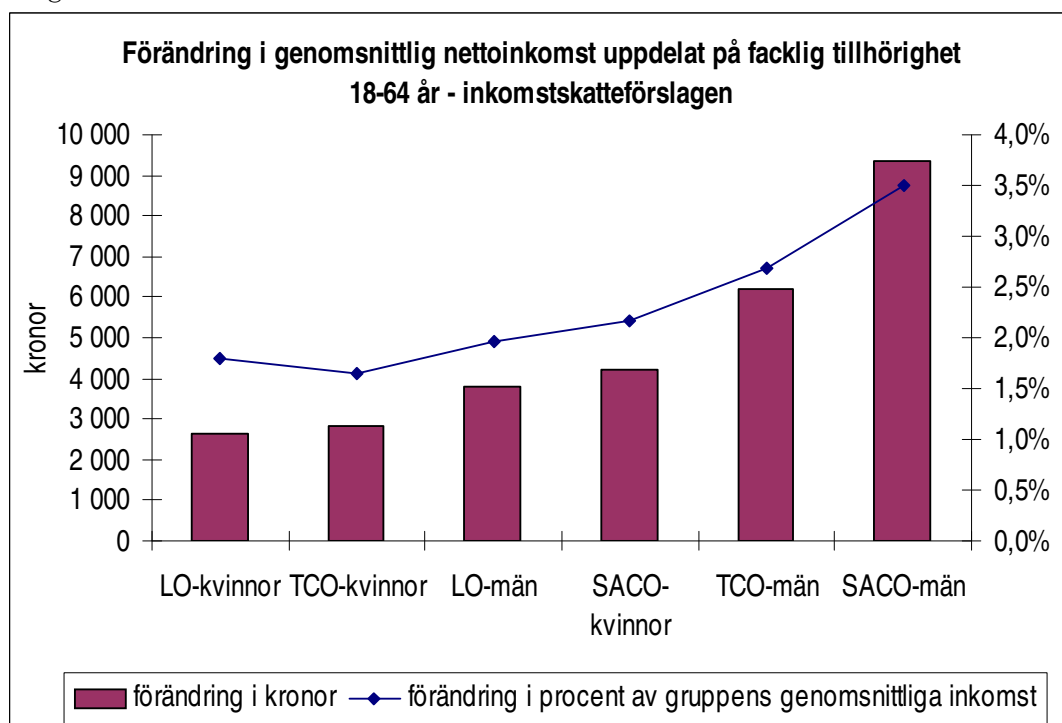
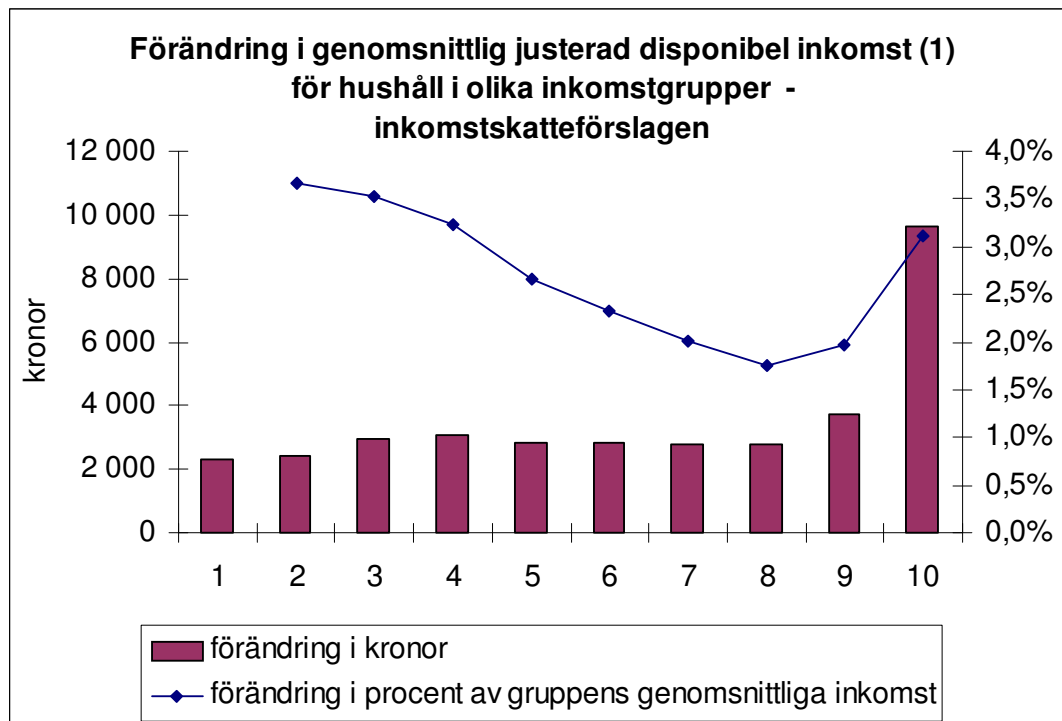

Diagram 5.6

Förändring i justerad disponibel inkomst för hushållen visas i diagram 5.7 nedan. I kronor mätt är förändringen relativt jämn för alla inkomstgrupper utom de två högsta decilerna. Den procentuella ökningen är störst för hushållen i de lägsta decilerna och lägst i decilgrupperna sju, åtta och nio.

Diagram 5.7

Av diagram 5.8 kan man utläsa att ensamstående med barn är de som i minst utsträckning får del av de inkomstskattesänkningar som moderaterna vill genomföra. De föreslår dock särskilda satsningar på barnfamiljerna, vilka redovisas i nästa avsnitt.

Diagram 5.8

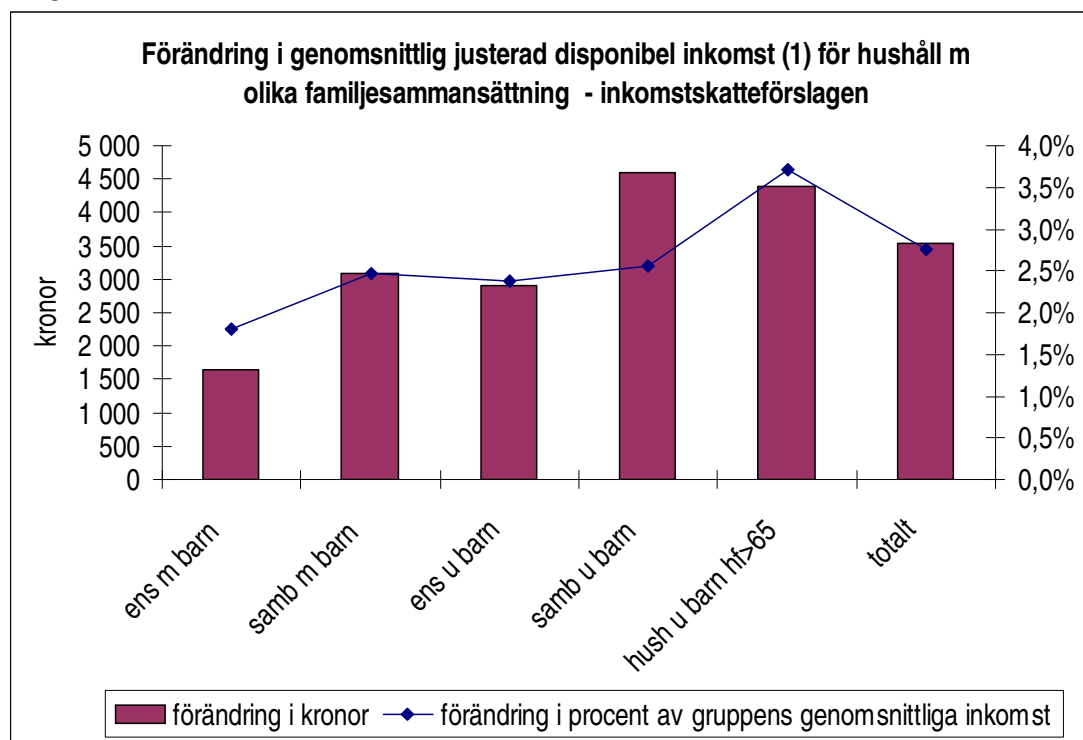
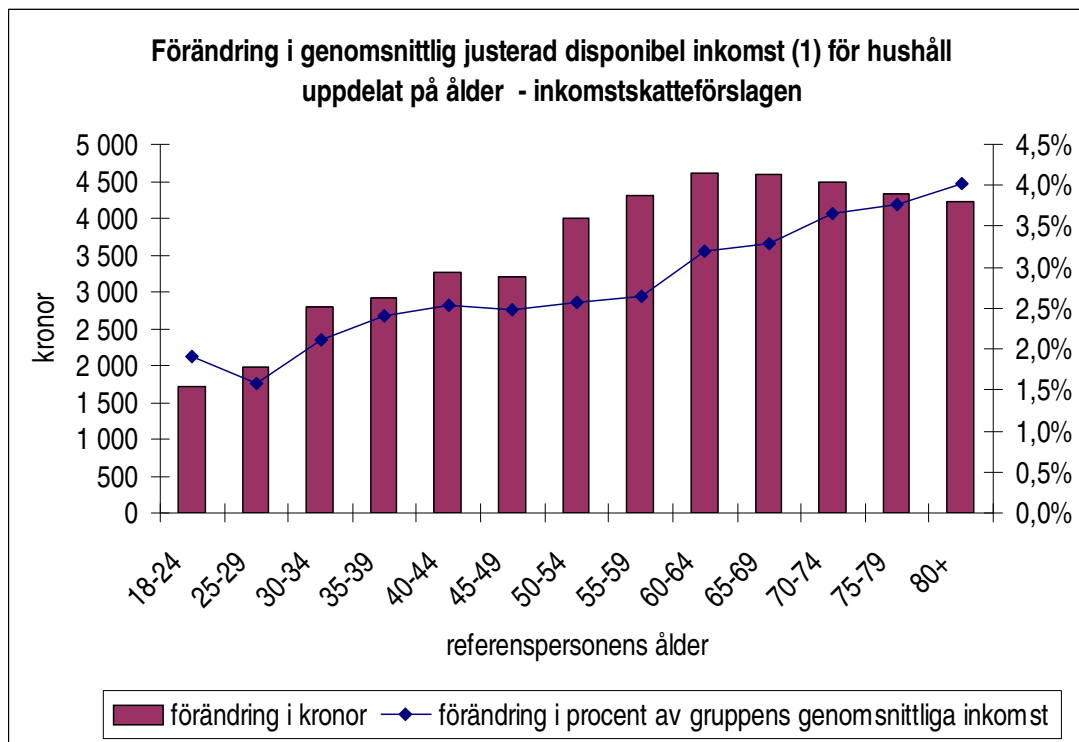

Diagram 5.9 nedan visar hur den genomsnittliga disponibla inkomsten per konsumtionsenhet varierar med åldern på referenspersonen i hushållet. Ju högre ålder desto mer tjänar man på moderaternas inkomstskatteförslag, relativt sett (bortsett från åldern 18-24 år). Mätt i kronor per konsumtionsenhet vinner 60-74-åringarnas hushåll mest.

Diagram 5.9

6 Moderaternas förslag som riktas mot barnfamiljerna

Moderaterna vill införa två skatteavdrag som särskilt riktas till barnfamiljer. Det ena är ett grundavdrag på 15 000 kronor per år och barn upp till 16 år. Det andra är ett avdrag för styrkta barnomsorgskostnader på maximalt 50 000 kronor per år för barn i förskoleåldern. Båda avdragen får endast göras för kommunal beskattning. Moderaterna föreslår att maxtaxan ska slopas. Eftersom vi inte tror att avdraget för styrkta barnomsorgskostnader kommer att införas med mindre än att maxtaxan slopas, tar vi med slopan det av maxtaxan i våra analyser, trots att det inte är något skatteförslag.

Moderaterna lägger fram fler förslag som rör familjepolitiken. De föreslår att ett barnomsorgskonto på 40 000 kronor per barn införs. De föreslår även en förkortning av föräldraförsäkringen. Dessa förslag analyseras ej i denna studie av skäl som tidigare har redogjorts för. På sikt vill moderaterna avskaffa bostadsbidragen. Inte heller detta beaktas i den fördelningspolitiska analysen, men kommenteras nedan.

Typfamiljer

Det är vanligt att man använder sig av typfamiljer för att illustrera hur reformer påverkar hushåll. I tabell 6.1 visas de tre fiktiva familjer vi valt att använda oss av för att illustrera de förslag moderaterna lägger som särskilt riktas till barnfamiljerna.

Tabell 6.1

De tre typfamiljerna	
Typfamilj ett	Ensamstående med två barn heltid i förskola, arbetar i hemtjänsten med en månadsinkomst på 13 300 kronor.
Typfamilj två	LO-familj med två vuxna och två barn heltid i förskola. Föräldrarna tjänar 13 300 respektive 19 200 kronor per månad. Den ena föräldern arbetar inom hemtjänsten och den andra föräldern arbetar i verkstadsindustrin.
Typfamilj tre	Höginkomsttagare med två vuxna och två barn i förskola heltid. Föräldrarna tjänar 30 000 respektive 36 700 kronor i månaden. Den ena föräldern arbetar som ekonom och den andra föräldern är läkare.

Vi kommer att låta familjerna bo i olika kommuner med olika kommunalskatt för att se hur förslagen slår dels beroende på vilken kommunalskatt man har, dels beroende på barnomsorgsavgiften. Vi har tittat på fyra olika kommuner; en lågskattekommun, två i mellanskiktet och en högskattekommun (se tabell 6.2). Vi har sedan använt deras kommunalskatt i beräkningarna och även barnomsorgsavgiften före maxtaxans införande i respektive kommun. Vi antar med andra ord att kommunerna återgår till sina gamla avgiftssystem. De flesta avgiftssystemen i kommunerna var både tids- och inkomstrelaterade, och dessutom varierade intervallen kraftigt. Någon genomsnittlig barnomsorgsavgift före maxtaxan för en viss inkomst går därför inte att ta fram.

Maxtaxan bygger på ett inkomstrelaterat system upp till ett tak som idag ligger på 38 000 kronor i sammanlagd hushållsinkomst per månad. Endast typfamilj tre i kommer alltså i vårt exempel att betala högsta avgift.

Typfamiljsberäkningarna utgår från att allt utom de förslag vi diskuterar behålls konstant.

Tabell 6.2

Kommunalskatt exkl. kyrkoavgift	
Danderyd	27,7
Haparanda	31,5
Kumla	31,5
Kristinehamn	33,8

Beskrivning av förslagen

Moderaterna föreslår alltså ett grundavdrag i den kommunala beskattningen på 15 000 kronor per barn och år till dess att barnet är 16 år. Grundavdraget för barnfamiljer innebär en ekonomisk förstärkning för hushåll med barn relativt hushåll utan barn. Ett avdrag har dessutom den fördelningspolitiska effekten att det är värt mer för den som har hög skatt. Boende i högskattekommuner får därför ut mest av grundavdraget. Eftersom avdraget endast får göras mot kommunal beskattning kan det inte påverka

individens marginalskatt. Om grundavdraget per barn är större än den beskattningsbara inkomsten, utgår motsvarande belopp som bidrag.¹⁹

Effekten av moderaternas förslag till grundavdrag för barn beror alltså bara på den kommunala skattesatsens storlek (utöver antal barn upp till 16 år). Familjer med två barn i Danderyd får 692 kronor lägre skatt i månaden vid ett avdrag på 15 000 kronor per barn och år. I Haparanda och Kumla får föräldrarna 788 kronor lägre skatt i månaden, och i Kristinehamn blir nettoinkomstförstärkningen 845 kronor.

Bostadsbidraget skall på sikt ersättas med ovan beskrivna generella grundavdrag för barn om moderaterna får bestämma. Bostadsbidraget har en mycket hög fördelningsspolitisk träffsäkerhet, vilken helt går förlorad med ett generellt avdrag. Å andra sidan försvinner de margineffekter som idag är förknippade med bostadsbidraget. Detta förslag skulle dock försämra köpkraften för många familjer som idag har bostadsbidrag. Samtidigt skulle det ske en inkomstförstärkning bland de hushåll som idag tjänar för mycket för att ha rätt till bostadsbidrag.

Bostadsbidrag är aktuellt för vår första typfamilj, en ensamstående förälder med två barn och med en hushållsinkomst på 13 000 kronor i månaden. Det preliminära bostadsbidraget kommer att vara omkring 1 800 kronor i månaden.²⁰ Ett barnavdrag på 15 000 kronor per barn och år innebär med en kommunalskatt på 32 procent 4 800 kronor per år. 4 800 kronor per år betyder 400 kronor per månad, en avsevärd försämring för en familj med en vuxen, två barn och en inkomst på 13 000 kronor i månaden i jämförelse med bostadsbidraget på 1 800 kronor i månaden.

Istället för maxtaxan vill moderaterna införa ett skatteavdrag för de kostnader föräldrarna har för barnomsorg, med högst 50 000 kronor per år och barn i åldern 1-5 år. Avdraget skall inte bara gälla för förskola, utan även andra eventuella kostnader för barnomsorg som föräldrar kan styrka, exempelvis ersättning till barnflicka.

Fördelningseffekten av det här förslaget beror på vilken kommunalskatt respektive avgiftstäckning för barnomsorgen den kommun föräldrarna bor i har. Om kommunalskatten är hög blir avdraget mer värt än om kommunalskatten är låg.

Om barnomsorgsavgiften inte är relativt hög kommer föräldrarna inte att kunna göra ett fullt avdrag. Det krävs en avgift på över 4 000 kronor per månad för att man ska komma upp i en kostnad på 50 000 kronor på ett år. Invånare i kommuner med hög skatt och hög barnomsorgsavgift kommer därför att tjäna mest på förslaget, en ovanlig kombination eftersom de flesta kommunerna har ett negativt samband mellan skattenivån och avgiftsnivåer²¹.

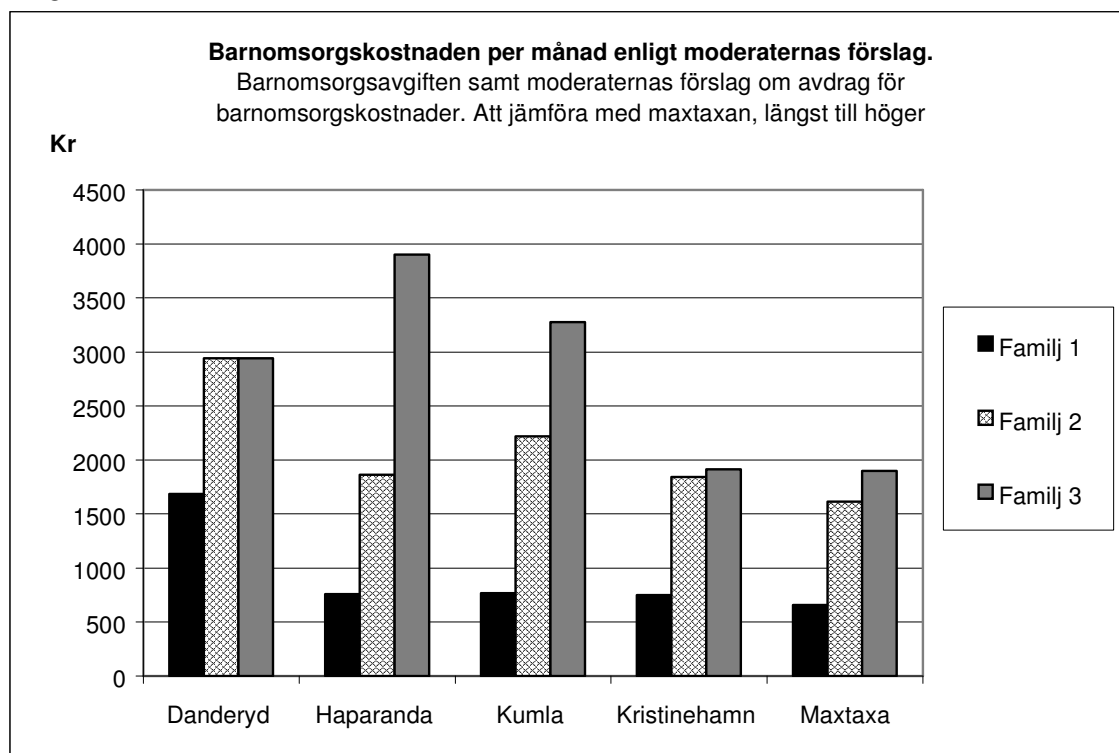
¹⁹ Bidraget som kan utgå beräknas som skillnaden mellan skatteavdrag och beskattningsbar inkomst multiplicerat med den kommunala skattesatsen. Här antar vi att grundavdraget per barn är den sista reduceringen av den till kommunen beskattningsbara inkomsten.

²⁰ Vi har gjort antagandet att familjen bor i en trea med hyresrätt på 70 kvadratmeter och att föräldern är minst 29 år. Den genomsnittliga månadshyran för en lägenhet med tre rum och kök i januari 2001 var 4 530 kronor. Det är den hyra vi använt för att beräkna bostadsbidraget. Beräkningen bygger på 2002 års regelverk för bostadsbidrag.

²¹ Persson Christer och Lennartsson Emma, 2001, *Fördelningseffekter av moderaternas skattepolitik*, Regeringskansliet

Diagram 6.1 illustrerar kostnaden för barnomsorg för de olika typfamiljerna om moderaternas förslag om avdrag för styrkta barnomsorgskostnader skulle införas och maxtaxan slopas. Barnomsorgskostnaden är barnomsorgsavgiften minus skatteminskningen med anledning av avdraget för styrkta barnomsorgskostnader. Vi ser att för de flesta kommunerna skulle moderaternas förslag ge ungefär samma barnomsorgskostnad som maxtaxan för typfamilj 1; ensamstående med två barn. LO-familjen (typfamilj 2) skulle få en något högre barnomsorgskostnad med moderaternas förslag. Undantaget är Danderyd där både typfamilj 1 och typfamilj 2 skulle få betydligt högre barnomsorgskostnad. Höginkomsttagarfamiljen skulle få en högre barnomsorgskostnad med moderaternas förslag i alla fyra studerade kommuner.

Diagram 6.1

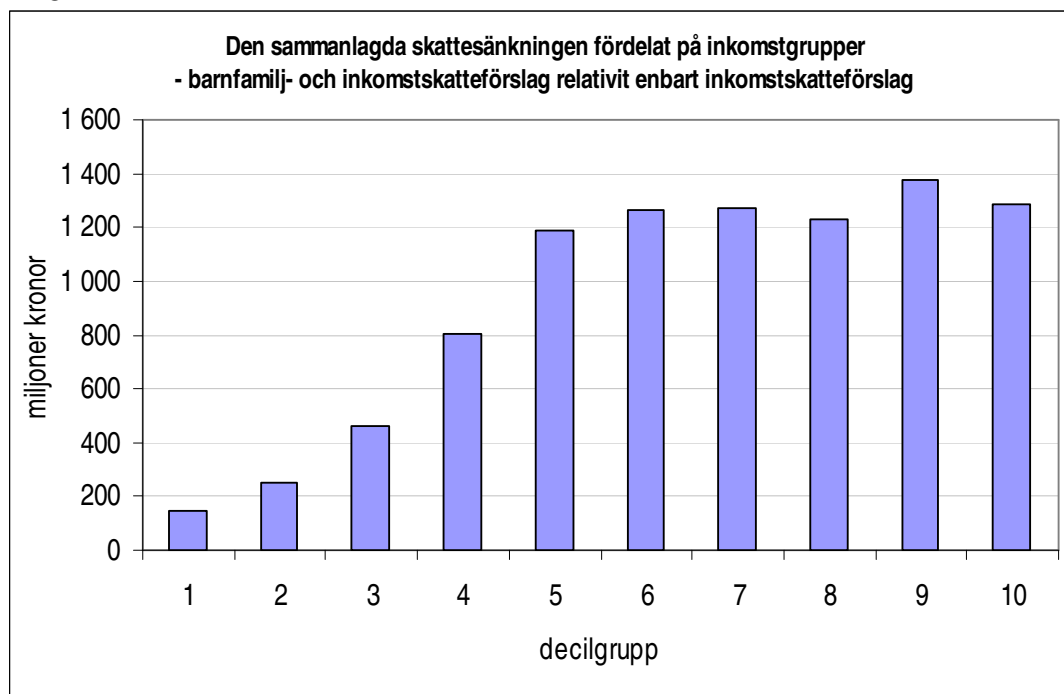
Analys av förslagets fördelningseffekter

Kostnaden för förslagen om avdrag för styrkta barnomsorgskostnader och grundavdrag med 15 000 kr per barn beräknade var för sig uppgår enligt våra beräkningar till 10,0 miljarder kronor, vilket är 600 miljoner kronor mer än vad moderaterna beräknar. Besparingen av att ta bort maxtaxan skulle enligt våra beräkningar uppgå till 3,6 miljarder kronor (denna besparing särredovisas inte av moderaterna).

Vi har i denna analys valt att titta på effekterna av dessa barnfamiljsförslag under förutsättning att moderaternas inkomstskatteförslag är genomförda. De totala kostnaderna för förslagen uppgår under denna förutsättning till 6,3 miljarder kronor.

När den sammanlagda skattesänkningen (10,0 miljarder) fördelas på individer i olika inkomstgrupper framgår det att ungefär lika mycket av skattesänkningen går till inkomstgrupperna 5-10, medan de fyra lägsta inkomstgrupperna får mindre del av skatteförslagen som riktas mot barnfamiljer. Detta förklaras troligen delvis av att det finns en större andel yngre som ännu inte har skaffat barn i de lägre inkomstgrupperna.

Diagram 6.2

54 procent av den totala skattesänkningen går till kvinnor och 46 procent går till män. Detta kan förklaras av att barn till särlevande föräldrar oftare är skrivna hos mamman än hos pappan. Bor båda föräldrarna med sina barn antar vi att de delar lika på avdragen. Annars är det föräldern som barnet bor hos som får göra de aktuella skatteavdragen. Den genomsnittliga skattesänkningen för kvinnor och män i olika åldrar (diagram 6.3) visar att kvinnor i åldern 18-44 år vinner mest på skatteförslagen som riktas mot barnfamiljer. Män i åldern 18-44 år får också avsevärt mer än äldre även om de inte får lika mycket som de jämgamla kvinnorna. Det är med andra ord i dessa åldrar då det är vanligast att ha yngre barn. Att män i åldern 45-64 år i genomsnitt får en större skattesänkning än kvinnor i samma ålder är nog en spegel av att män skaffar barn vid högre ålder än kvinnor.

I diagram 6.4 syns ålderskillnaderna än tydligare. Där visas hur genomsnittlig nettoinkomst förändras i och med grundavdraget per barn och avdraget för styrkta barnomsorgskostnader.

Diagram 6.3

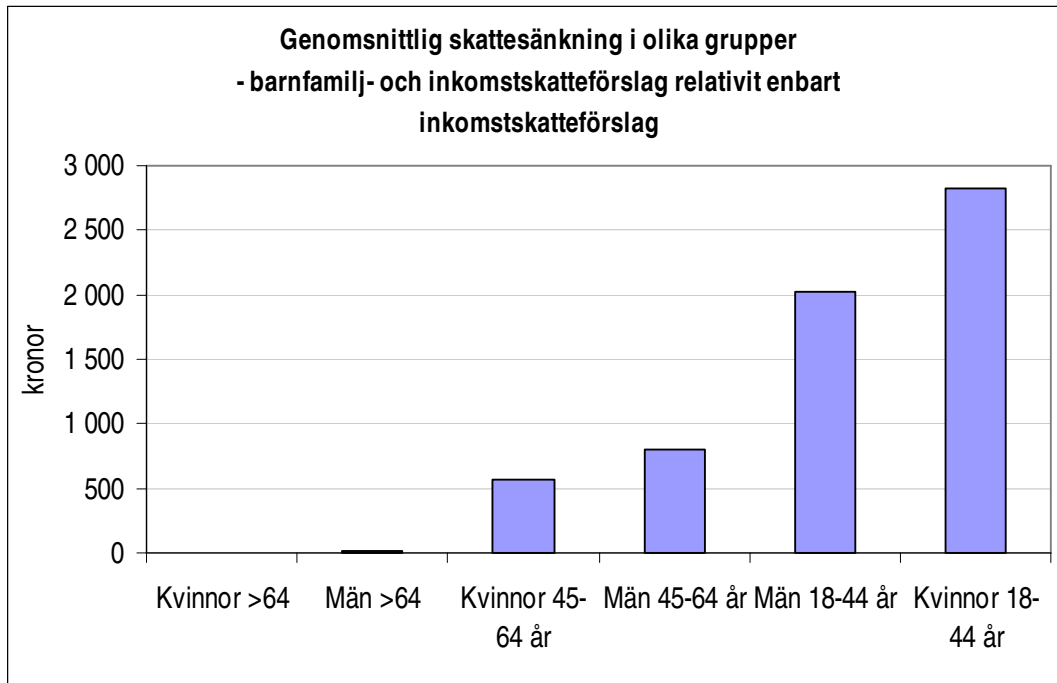
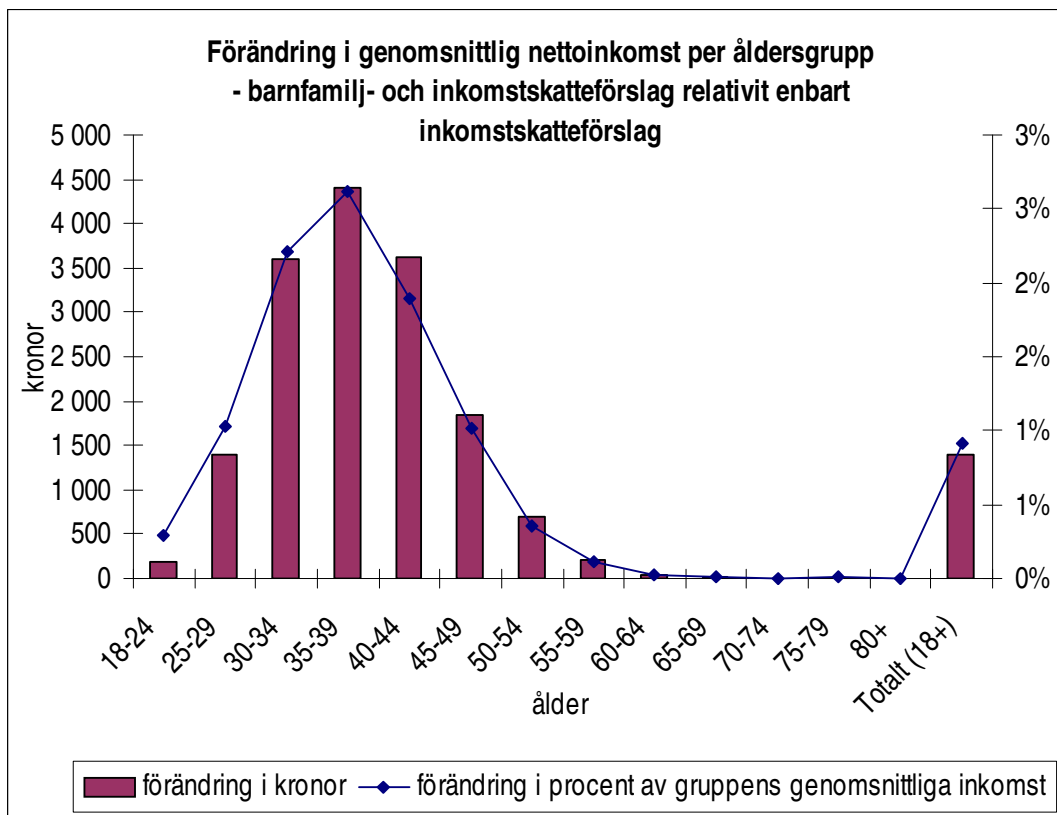

Diagram 6.4

Av diagram 6.5 framgår det att skillnaderna mellan LO, TCO och SACO är mycket små med avseende på utfall av moderaternas barnavdrag. Förslagen är inte direkt beroende av inkomst. I synnerhet inte då vi här begränsar avdraget för styrkta barnomsorgskostnader till avgifter för kommunal barnomsorg, eftersom vi saknar andra uppgifter. Det är tänkbart att höginkomsttagare skulle utnyttja mer och/eller dyrare barnomsorg (barnflicka, privat omsorg) än låginkomsttagare om det skulle vara möjligt att dra av kostnaderna. Barnförslagen är mer värda, procentuellt sett, för LO-medlemmar än för medlemmar i TCO och SACO, då de i utgångsläget har lägre inkomster.

Diagram 6.5

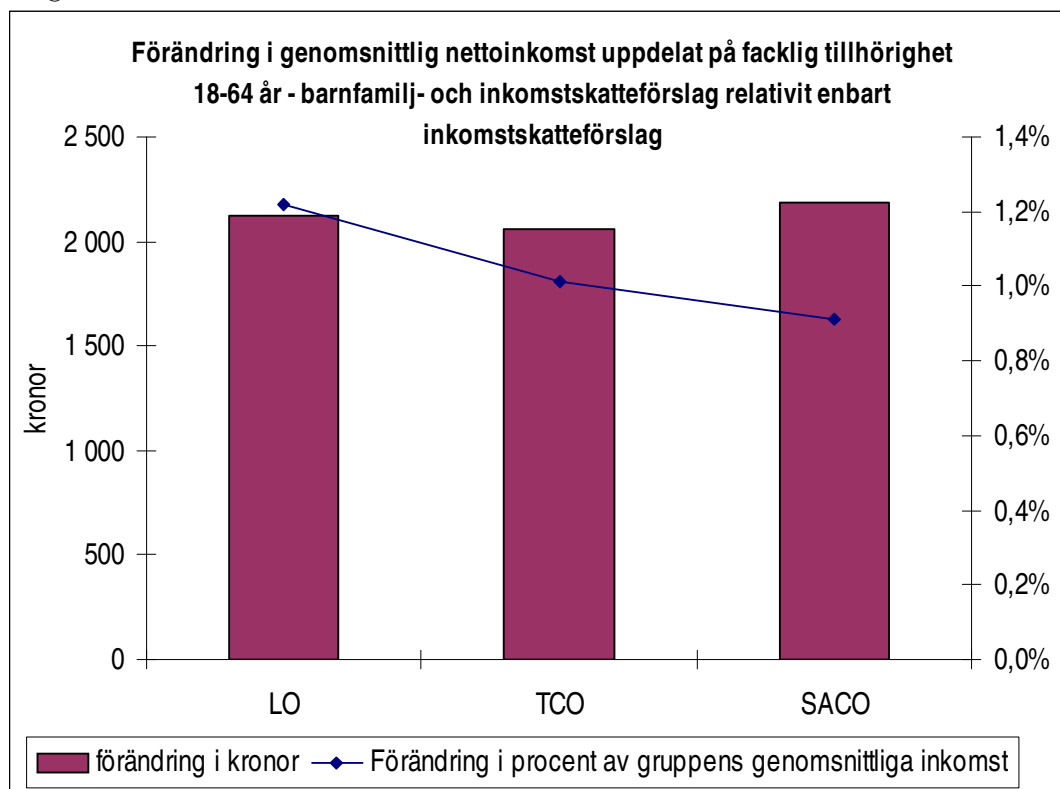

Diagram 6.6 illustrerar sambanden ännu tydligare mellan utfallet av moderaternas skatteavdrag som riktas till barnfamiljer å ena sidan och kön och facklig tillhörighet å den andra. Fler barn till särlevande föräldrar bor hos sina mammor. Ungefär samma skatteminskning är mer värd, procentuellt sett, för LO-kvinnor än för TCO- och SACO-kvinnor. På samma sätt får LO-män en större procentuell ökning av sina nettoinkomster än TCO- och SACO-män fastän de får en något lägre genomsnittlig ökning av nettoinkomsten.

Diagram 6.6

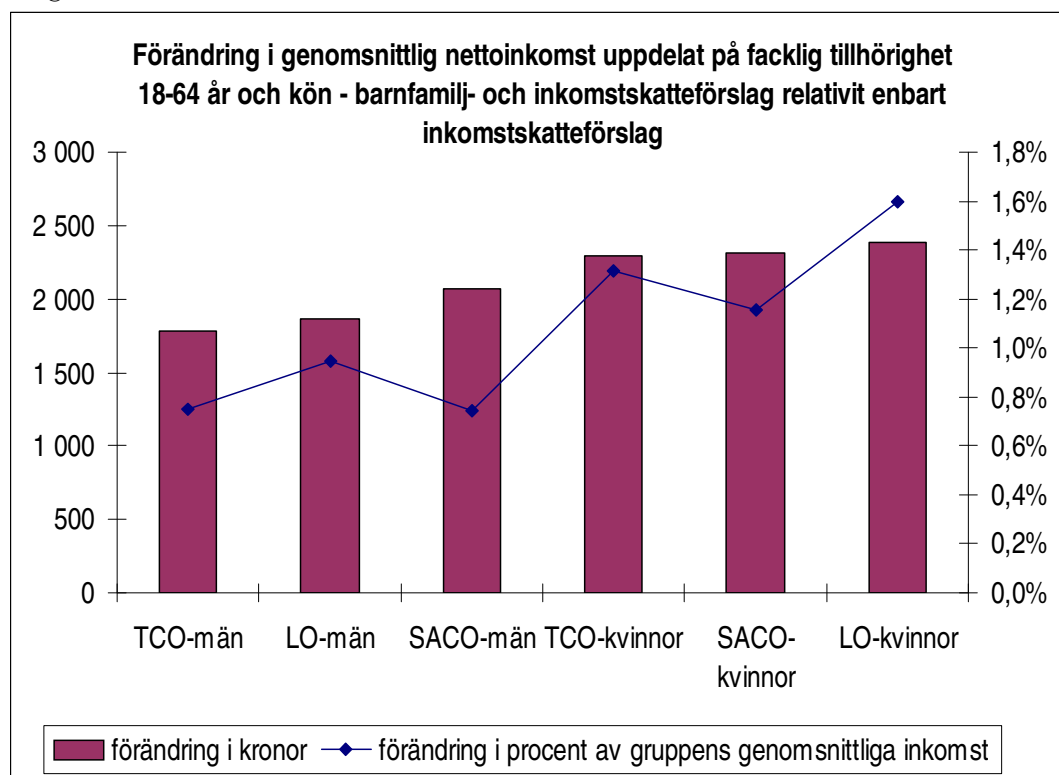
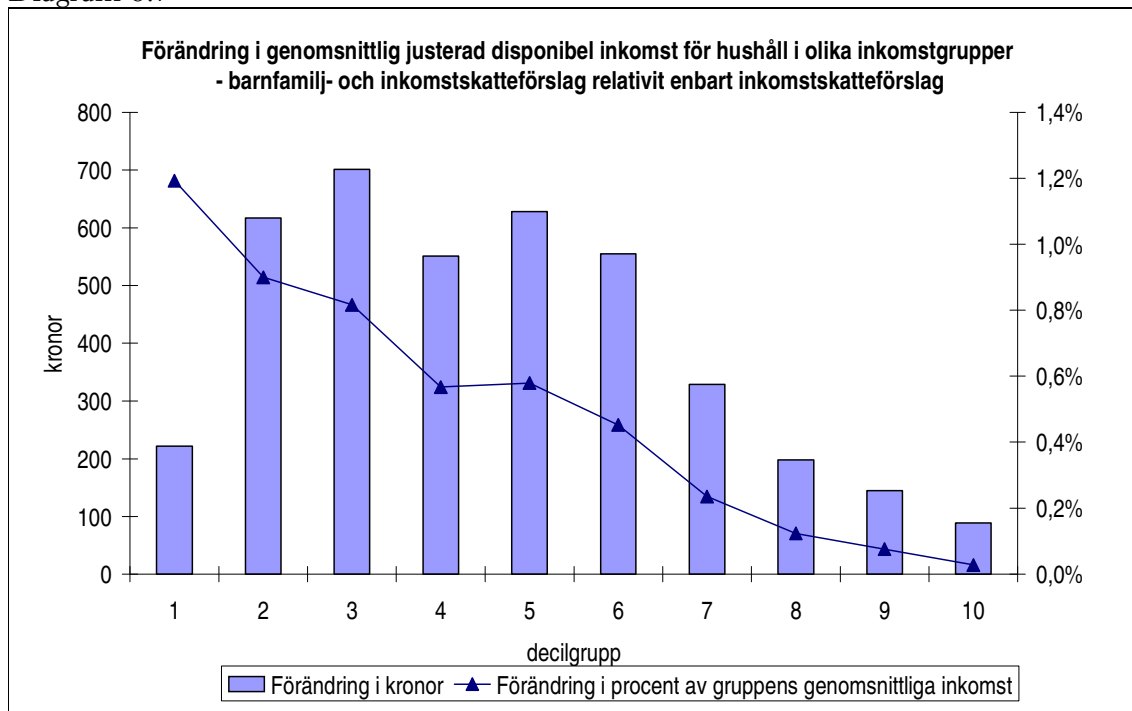

Diagram 6.7 visar hur hushållens ekonomiska standard förändras om förslagen som riktas mot barnfamiljerna införs, relativt att endast moderaternas inkomstskatteförslag införs. Förslagen som riktas mot barnfamiljer kan sägas ha en juste fördelningsprofil. Ökningen av justerad disponibel inkomst är större för hushåll med lägre inkomster än för hushåll med högre inkomster. Detta gäller såväl i kronor som i procent av tidigare inkomst (bortsett från den första decilgruppen).

Diagram 6.7

7 Moderaternas förslag till sänkta kapitalskatter

Beskrivning av förslagen

Moderaterna lägger förslag för år 2004 som rör en del kapitalskatter för privatpersoner. De skatter vi analyserar i detta avsnitt är förmögenhetsskatten, skatt på aktieutdelningar och det avdrag man kan göra för sparande till privat pensionsförsäkring. I detta avsnitt kommer de samlade fördelningseffekterna av dessa förslag att analyseras.

Förmögenhetsskatten för privatpersoner är i dag 1,5 procent av den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger 1,5 miljoner kronor för ensamstående eller 2 miljoner kronor för sambeskattade. Skattepliktig förmögenhet är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Moderaterna föreslår att förmögenhetsskatten tas bort fr.o.m. år 2003.

Skatten på aktieutdelningar som idag är 30 procent föreslås slopas fr.o.m. 2002 års vinster. Moderaterna vill här alltså frånga principen om likformig beskattning av kapitalinkomster.

Avdraget för sparande till privat pensionsförsäkring föreslås, fr.o.m. år 2002, få uppgå till högst ett basbelopp, i stället för högst ett halvt basbelopp. Färre än 300 000 personer har i dag möjlighet att och väljer att spara så mycket till sin pension i en privat pensionsförsäkring att de utnyttjar det maximala skatteavdraget. Förmodligen kommer endast en viss del av denna grupp att beröras av moderaternas förslag.

Analys av förslagens fördelningseffekter

Vi uppskattar kostnaderna för förslagen angående förmögenhetsskatten, skatten på aktieutdelningar och avdraget för pensionsförsäkring till sammanlagt 15,4 miljarder kronor om de beräknas tillsammans och separerat från övriga förslag. Det är 1 miljard kronor mindre än moderaternas beräkning av kostnaderna för förslagen vart för sig. Främst beror det på att moderaterna till skillnad från oss beräknar kostnaderna kassamässigt²².

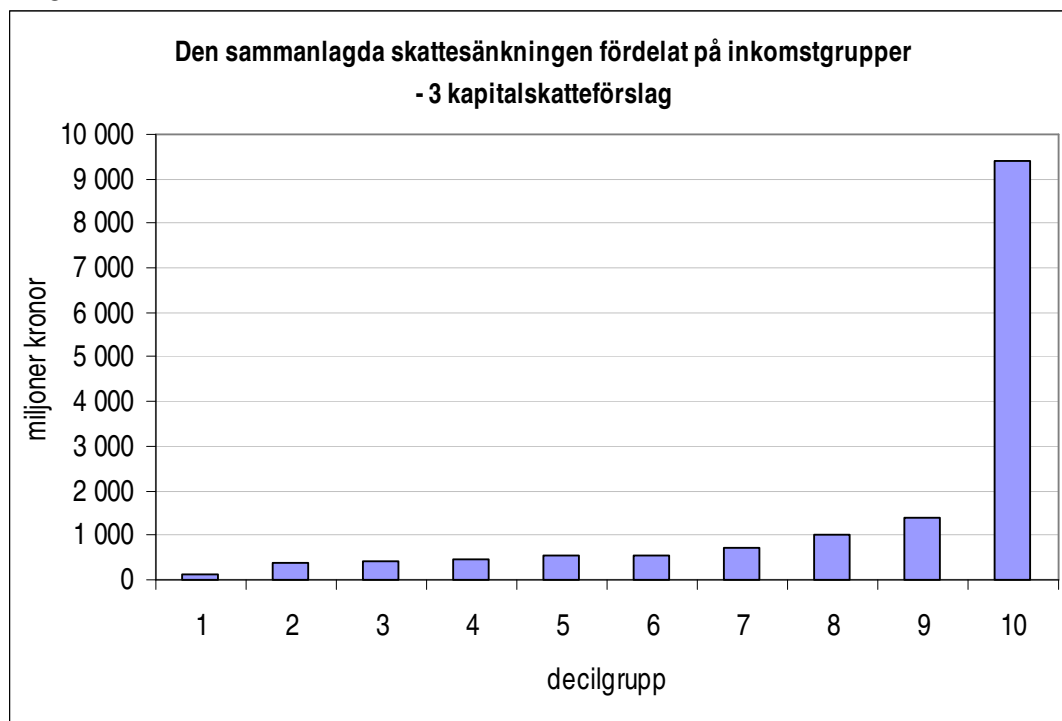
Vi vet inte vad som händer om man skulle höja det maximala avdraget för sparande till privat pensionsförsäkring. För att beräkna effekterna behöver vi göra vissa antaganden om människors beteende. När det gäller avdraget för pensionsförsäkring har vi antagit att hur mycket man sparar och därmed hur stort avdrag man får göra beror av inkomster och förmögenhet. Vi antar, i likhet med moderaterna, att de personer som med dagens regler gör ett fullt avdrag (ett halvt basbelopp) skulle göra avdrag för ett helt basbelopp om de har en inkomst av tjänst som överstiger 400 000 kronor eller en skattepliktig förmögenhet som överstiger 1 miljon kronor. De som med dagens regler skulle göra fullt avdrag och har en inkomst av tjänst som överstiger 300 000 kronor antas göra avdrag för $\frac{3}{4}$ basbelopp om moderaternas förslag genomförs. Övriga som gör ett fullt avdrag idag antas inte öka sitt sparande om gränsen höjs.

---

²² Se bilaga 2 för en beskrivning av detta

Dessa skattesänkningar berör främst dem med högst inkomster. 9,4 miljarder kronor, d.v.s. 63 procent, av de 15,0 miljarder kronor som tillfaller vuxna tillfaller den tiondel av alla vuxna individer med de högsta nettoinkomsterna. (Se diagram 7.1) En ännu större andel av dessa skattesänkningar tillfaller alltså den tionde decilgruppen än vad som är fallet med de totala skatteförslagen. Föga förvånande visar det sig alltså att dessa förslag bidrar till att ge de totala skatteförslagen den höginkomsttagarprofil de har.

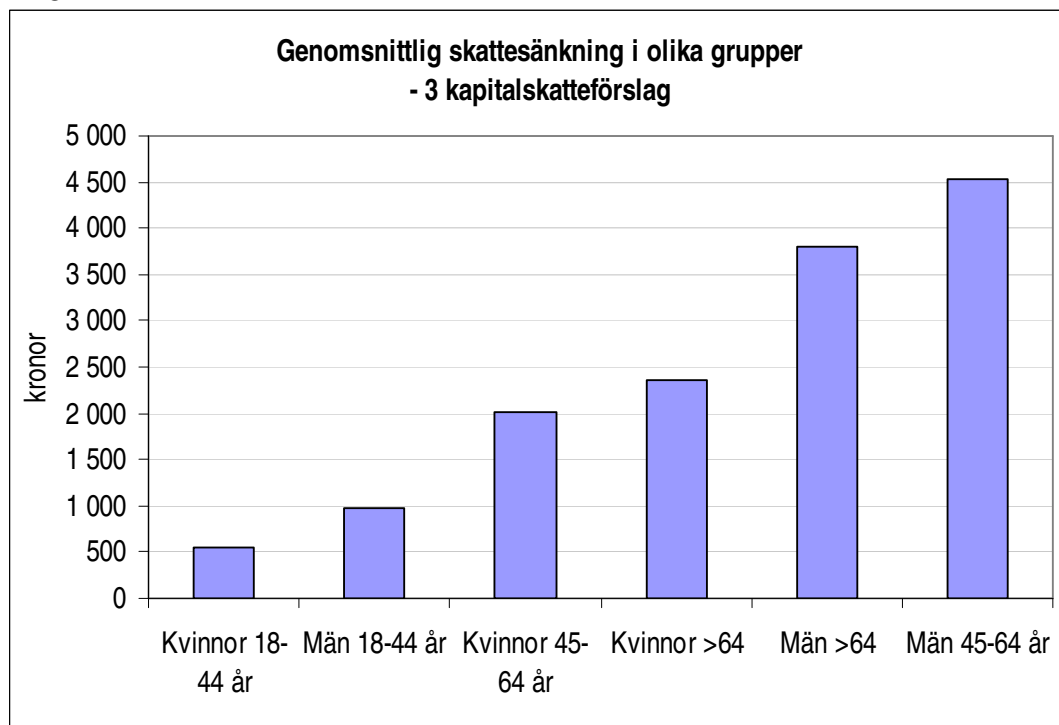
Diagram 7.1

64 procent av de 15 miljarder kronorna tillfaller män och 36 procent tillfaller kvinnor.

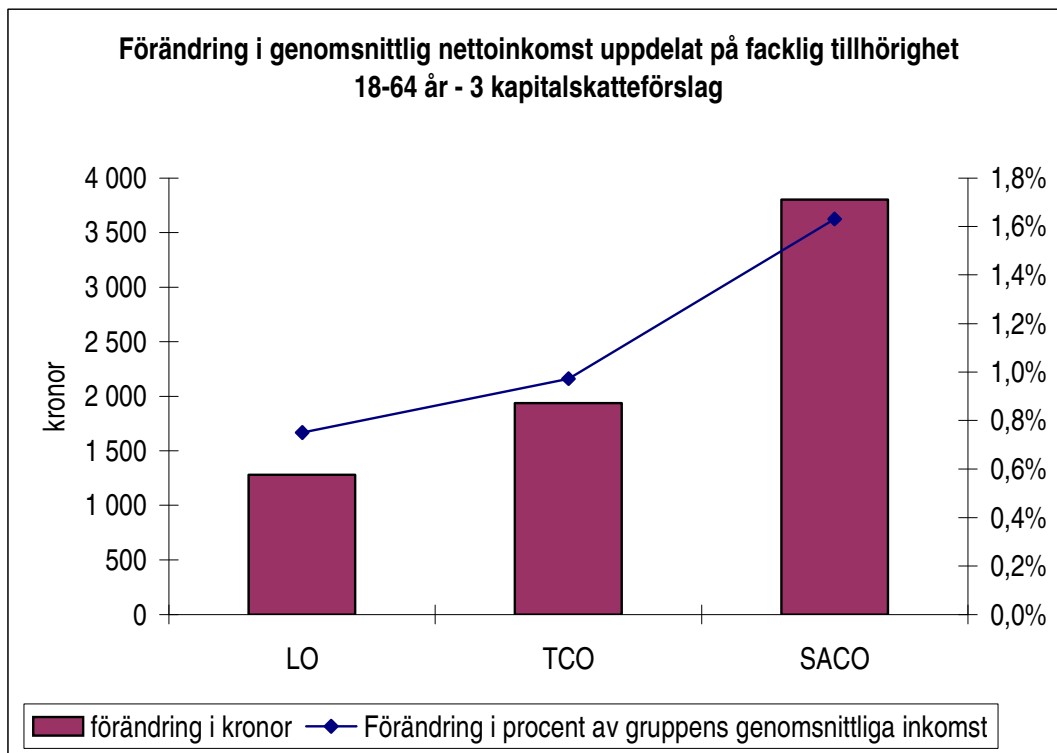
Utslaget per vuxen person är män över 45 år de som tjänar mest på dessa skattesänkningar. (Se diagram 7.2) Kvinnor mellan 18 och 44 år tjänar minst på de tre kapitalskatteförslagen följt av män i samma åldrar. Skillnaden mellan den köns- och åldersgrupp som tjänar mest på kapitalskatteförslagen och den som tjänar minst är relativt sett mycket större med enbart dessa förslag än när helheten i de moderata skattesänkningarna betraktas. Kapitalskatteförslagen gynnar framför allt äldre och medelålders män. Men äldre och medelålders kvinnor gynnas framför män yngre än 45 år.

Diagram 7.2

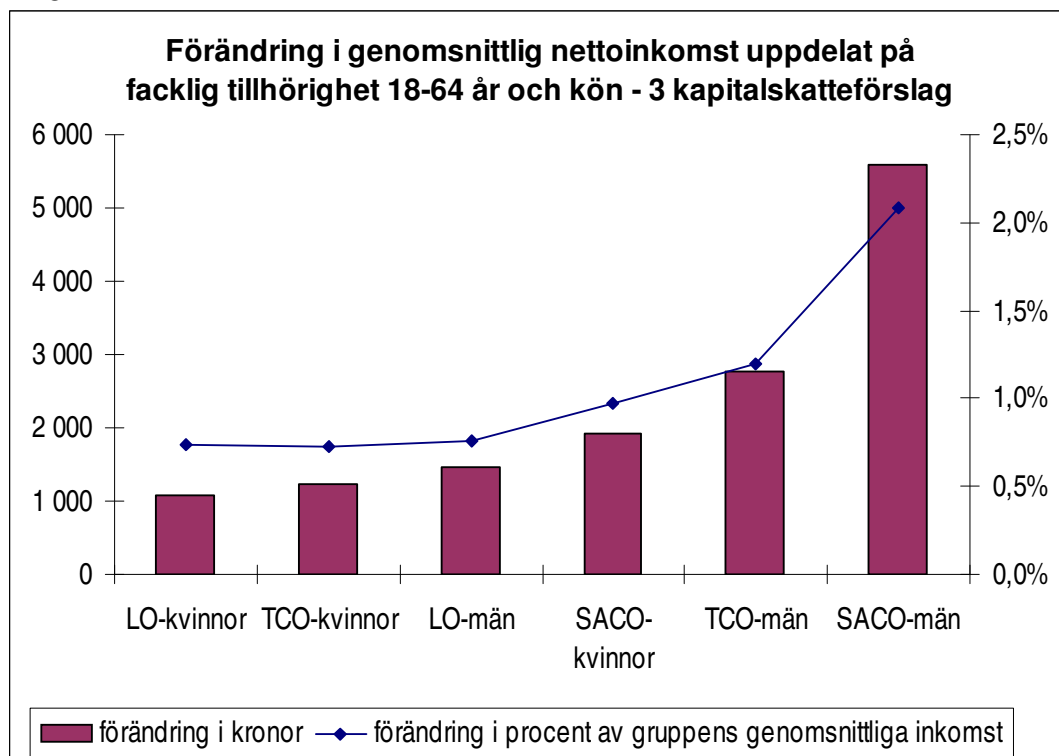
SACO-medlemmarna är de av de fackligt anslutna under 65 år som vinner mest på förslagen (se diagram 7.3). Deras nettoinkomster skulle öka med i genomsnitt 1,6 procent. LO-medlemmarnas nettoinkomster skulle öka med 0,7 procent eller 1 300 kr per år.

Diagram 7.3

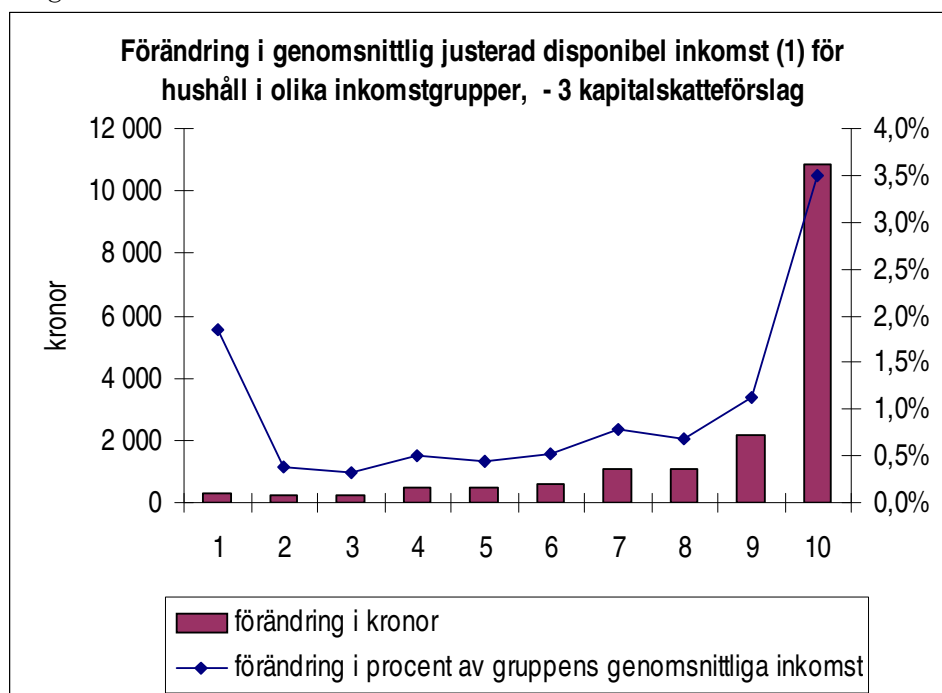
När förändringen av nettoinkomsterna till följd av kapitalskatteförslagen uppdelat på både facklig tillhörighet och kön rangordnas blir rangordningen densamma som när samtliga skatteförslag beskrivs på samma sätt (se diagram 7.4). Männens tjäna mer på förslagen än kvinnorna inom varje grupp. LO-männen tjäna mindre på förslagen än SACO-kvinnorna. Skillnaderna till följd av kapitalskatteförslagen är relativt sett betydligt större än skillnaderna till följd av samtliga förslag.

Diagram 7.4

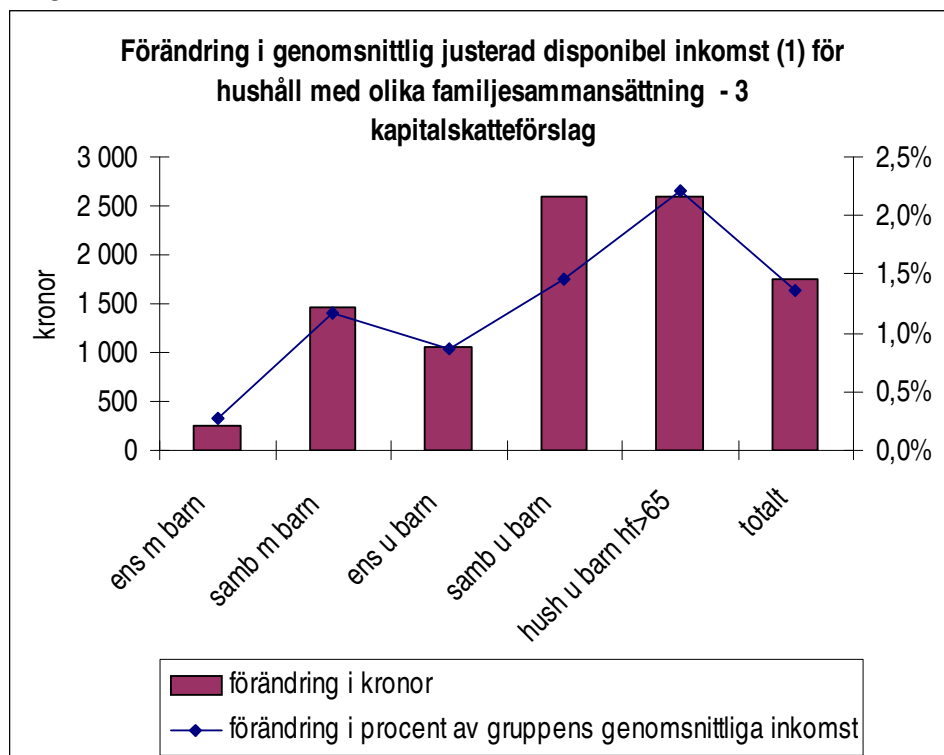
Även på hushållsnivå är det tydligt att dessa förslag främst berör dem med allra bäst ekonomisk standard (se diagram 7.5). De genomsnittliga disponibla inkomsterna, justerade för försörjningsbörd, skulle öka med 3,5 procent, i den tiondelen hushåll med den högsta ekonomiska standarden, med dessa förslag. Näst högst procentuell ökning skulle den tiondel hushåll med lägst ekonomisk standard få. Det beror på att i den gruppen finns hushåll som av olika anledningar har extremt låga inkomster och där därför en liten inkomstökning blir en betydande andel av inkomsterna. Om man bortser ifrån denna grupp är det tydligt att dessa förslag gynnar hushåll med hög ekonomisk standard mer än dem med låg ekonomisk standard.

Diagram 7.5

De hushåll vars ekonomiska standard förbättras mest med förslagen är sammanboende utan barn och hushåll där hushållets referensperson är över 65 år (se diagram 7.6). Ensamstående med barn är de som gynnas minst av förslagen.

Diagram 7.6

8 Moderaternas förslag till sänkt fastighetsskatt

Beskrivning av förslagen

Moderaterna vill på sikt ta bort fastighetsskatten. Tills vidare föreslår de att 1997 års fastighetsvärden skall vara utgångspunkt för beskattningen men att i områden där prisutvecklingen har lett till sänkta taxeringsvärden skall dessa lägre värden gälla. Skattesatserna föreslås år 2004 sänkas från 1 procent till 0,7 procent för småhus. Ingen förändring föreslås i skattesatsen för hyreshus. För hyreshus föreslås emellertid att schablonintäkten slopas vid beskattningen. Endast halva markvärdena föreslås användas till grund för beräkning av fastighetsskatt på bostäder. Den begränsningsregel som innebär att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden maximalt skall betala 5 procent av sin inkomst i fastighetsskatt ser moderaterna som onödig om deras övriga förslag angående fastighetsskatten genomförs.

Analys av förslagets fördelningseffekter

I detta avsnitt analyserar vi effekterna av en sänkt skattesats för småhus, en fastlåsning av fastighetsvärdena, att endast halva markvärdet skulle ingå som beräkningsunderlag för fastighetsskatt för bostäder och ett slopande av begränsningsregeln. Vi har inte tagit

hänsyn till moderaternas förslag om att låta de lägre taxeringsvärdena gälla i områden där prisutvecklingen har lett till lägre taxeringsvärden än år 1997. Vi antar att reglerna om att fastighetsskatt först betalas efter 5 år för nybyggda småhus och därefter med halv skattesats i 5 år fortsätter att gälla.

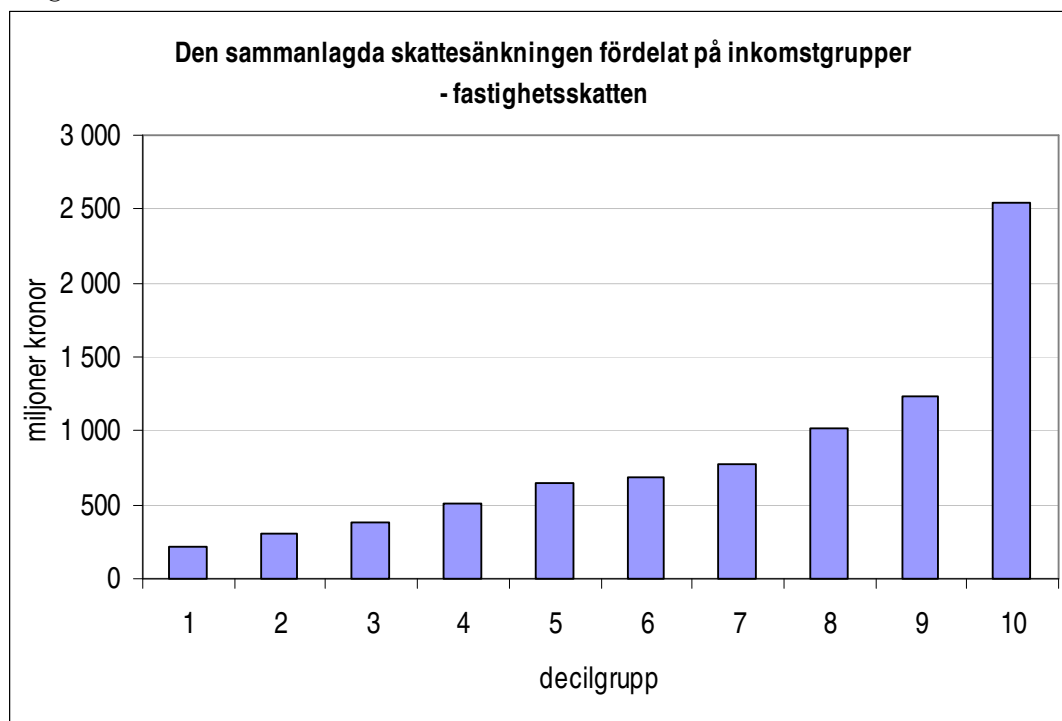
Vi har i analysen endast kunnat ta hänsyn till förslagen avseende småhus. I denna studie analyserar vi inte eventuella dynamiska effekter av förslagen. En sänkning av fastighetsskatten för hyreshus kan leda till lägre hyror på sikt. Men det har vi alltså inte tagit hänsyn till. Ytterligare en begränsning i vår analys är att vi endast beräknar skatteförändringar som berör privatpersoner. Men eftersom 95 procent av fastighetsskatten för småhus i Sverige betalades av fysiska personer eller dödsbon år 2001 innebär detta ingen stor avvikelse från förslagens totala kostnad.

Vi uppskattar kostnaderna för den del förslagen angående fastighetsskatt som vi har kunnat beräkna till 8,3 miljarder kronor. Det är 800 miljoner kronor mindre än vad moderaterna uppskattar kostnaden för hela fastighetsskatteförslaget till. Det finns flera anledningar till att beräkningarna skiljer sig åt. Det finns, såsom beskrivits ovan, vissa förslag som vi inte har tagit hänsyn till, vilket gör att den totala kostnaden egentligen skulle bli högre än vad vår beräkning visar. Moderaterna gör, till skillnad från oss, en kassamässig beräkning. Med successiva skattesänkningar, vilket är vad de föreslår, innebär det att den totala kostnaden för förslaget avseende år 2004 blir högre än den kostnad som moderaterna redovisar för år 2004. Vår beräkning, däremot, visar kostnader som härrör sig från förändringar i regelverket år 2004 och bör av denna anledning vara högre än moderaternas. Den bästa uppskattningen av den totala kostnaden för den del av förslaget, för år 2004, av en sänkning av fastighetsskatten som gäller småhus är alltså 8,3 miljarder kronor. Hur denna intäkt fördelar sig över olika år visar inte vår analys.

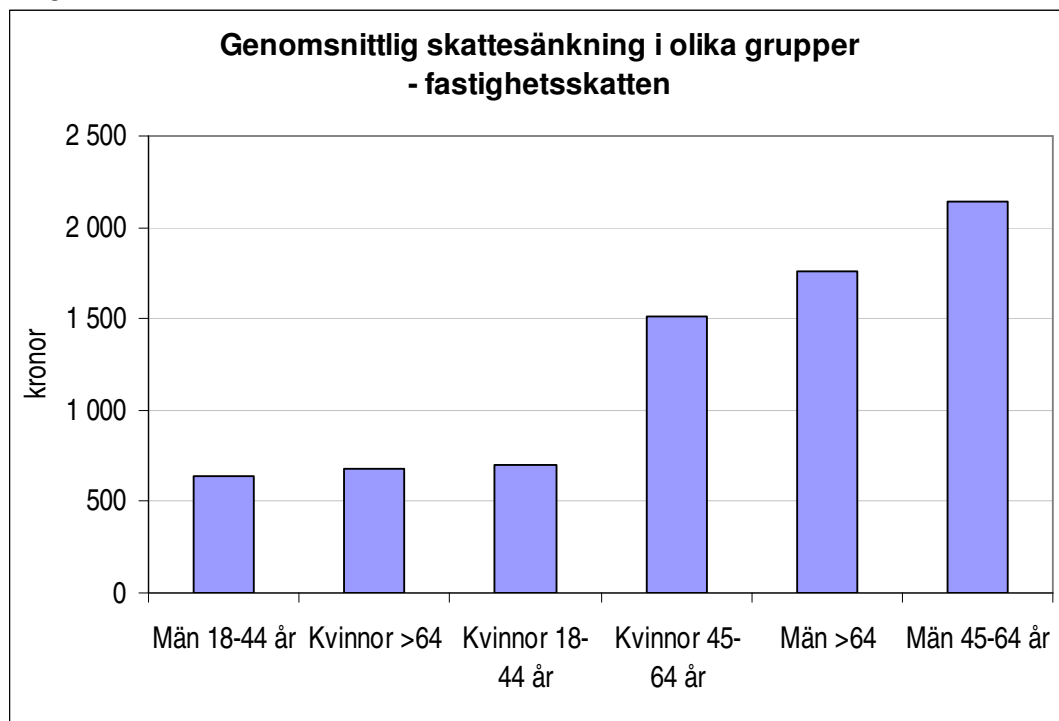
Skattesänkningen ges främst till dem med högst inkomster (se diagram 8.1). 46 procent av de 8,3 miljarderna kronor skulle tillfalla den femtedel av den vuxna befolkningen med högst nettoinkomster. Därvidlag liknar fastighetsskatteförslagets profil samtliga skatteförslags. Av de skattesänkningar vi har analyserat tillfaller 49 procent den femtedel av den vuxna befolkningen med högst nettoinkomster. En större andel av samtliga skattesänkningar tillfaller dock den tiondel med högst nettoinkomster, 38 procent, än av fastighetsskattesänkningen, 31 procent.

Diagram 8.1

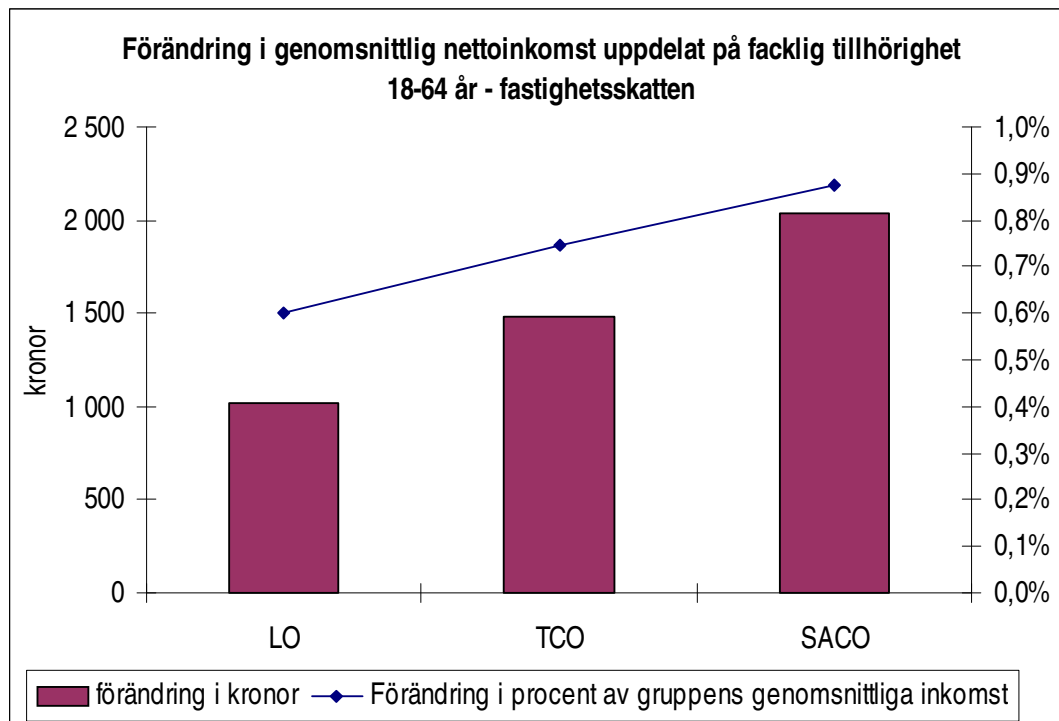
58 procent av skattesänkningen skulle tillfalla män och 42 procent kvinnor. Även i detta avseende liknar fastighetsskatteförslaget det totala skatteförslaget. I genomsnitt är det män, 45 år och äldre, som får störst skattesänkning om fastighetsskatten sänks i enlighet med moderaternas förslag (se diagram 8.2). Män och kvinnor, 18-44 år och kvinnor 65 år och äldre tjänar i genomsnitt ungefär lika lite på förslaget, 600-700 kronor per år. Jämfört med det totala skatteförslaget har därmed ålder större betydelse för vem som gynnas, mätt i kronor, än kön. Detta beror naturligtvis på att det är vanligare att äga fastigheter i medelåldern än i yngre och äldre år.

Diagram 8.2

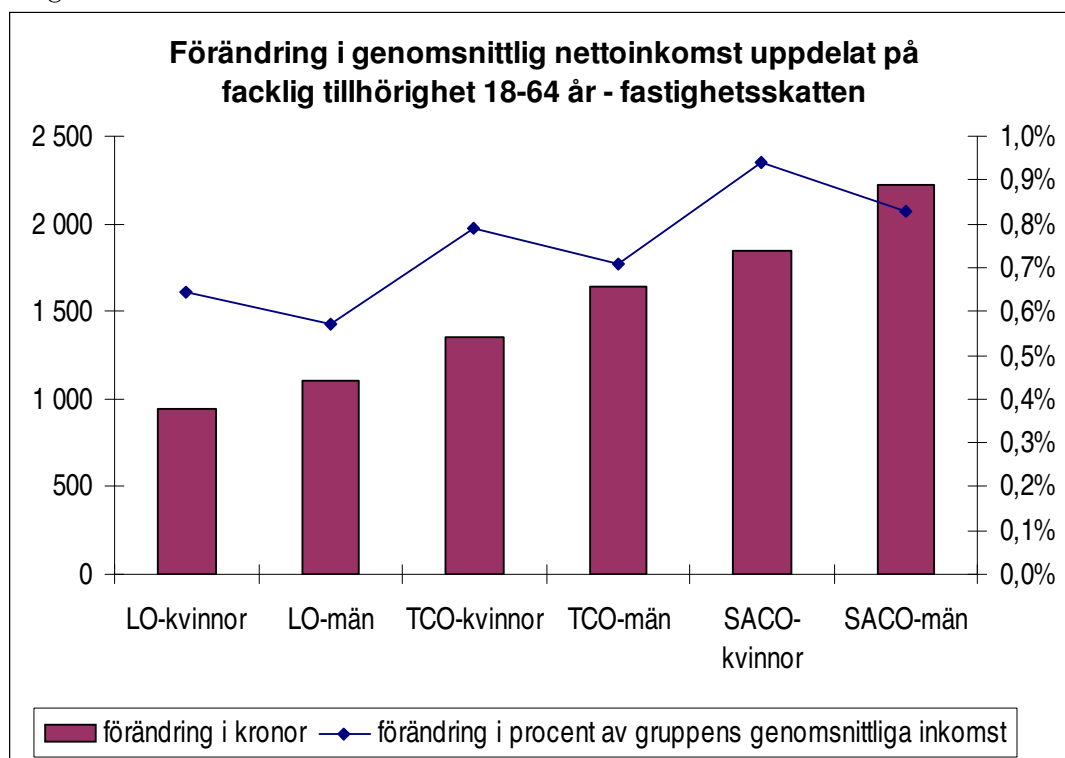
SACO-medlemmarna är de av de fackligt anslutna under 65 år som vinner mest på förslagen (se diagram 8.3). Deras nettoinkomster skulle öka med i genomsnitt 0,9 procent eller 2 000 kronor om året. LO-medlemmarnas nettoinkomster skulle öka med 0,6 procent eller 1 000 kronor per år.

Diagram 8.3

Uppdelat på både facklig tillhörighet och kön gynnar fastighetsskatteförslaget, i genomsnitt, samtliga SACO-medlemmar mer än samtliga TCO-medlemmar vilka i sin tur, i genomsnitt, gynnas mer än samtliga LO-medlemmar. Här skiljer sig fastighetsskatteförslaget från det totala skatteförslaget där LO-männen och TCO-männen gynnas mer än TCO-kvinnorna respektive SACO-kvinnorna. Männerna gynnas, i varje grupp mer än kvinnorna om nettoinkomstökningen mäts i kronor. Som en konsekvens av att kvinnor i genomsnitt har lägre nettoinkomster än män blir fastighetsskattesänkningen högre som andel av nettoinkomsten för kvinnor än för män i varje grupp.

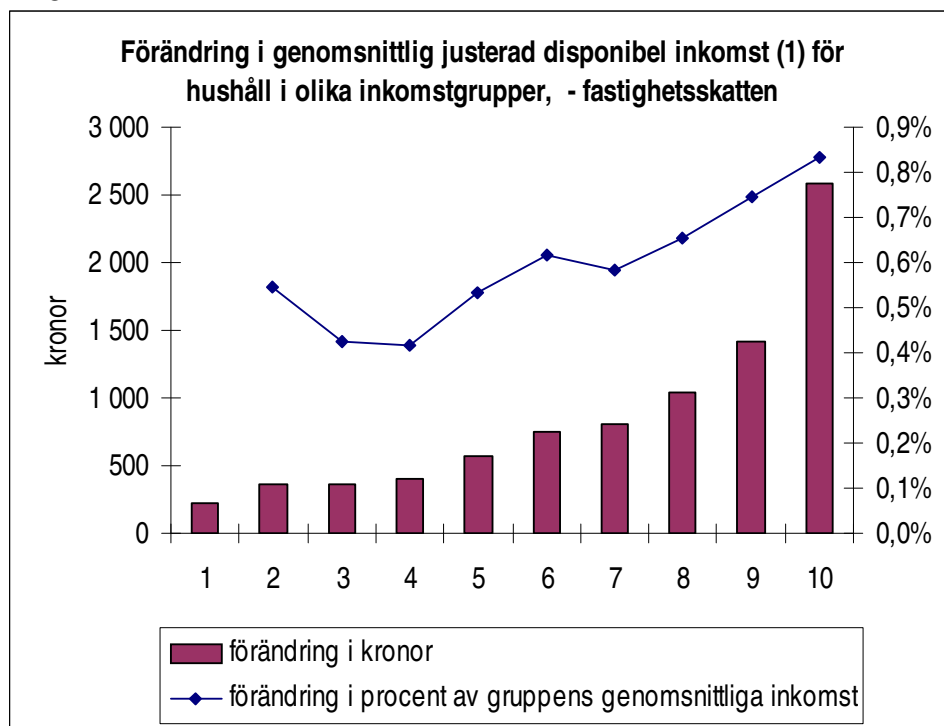
Diagram 8.4

Den föreslagna sänkningen av fastighetsskatten rör främst de hushåll som har god ekonomisk standard. De genomsnittliga disponibla inkomsterna, justerade för försörjningsbörda, skulle öka med 2 600 kronor om året eller 0,8 procent, i den tiondelen hushåll med den högsta ekonomiska standarden. Den allra högsta procentuella ökningen, 1,4 procent, skulle den tiondel hushåll med lägst ekonomisk standard få. Men det beror på att i den gruppen finns hushåll som av olika anledningar har extremt låga inkomster och där därför en liten inkomstökning (i genomsnitt omkring 200 kronor per konsumtionsenhet om året) blir en betydande andel av inkomsterna. Om man bortser ifrån denna grupp är det tydligt att dessa förslag gynnar hushåll med hög ekonomisk standard mer än de med låg ekonomisk standard. Här skiljer sig fastighetsskatteförslaget från det totala skatteförslaget på så sätt att fastighetsskatteförslaget ökar i betydelse för hushållens ekonomiska standard fr.o.m den fjärde decilgruppen medan det totala skatteförslaget minskar i betydelse för hushållens ekonomiska standard t.o.m. den åttonde decilgruppen. Mätt i kronor blir ökningen i ekonomisk standard mer jämnt fördelad av det totala skatteförslaget,

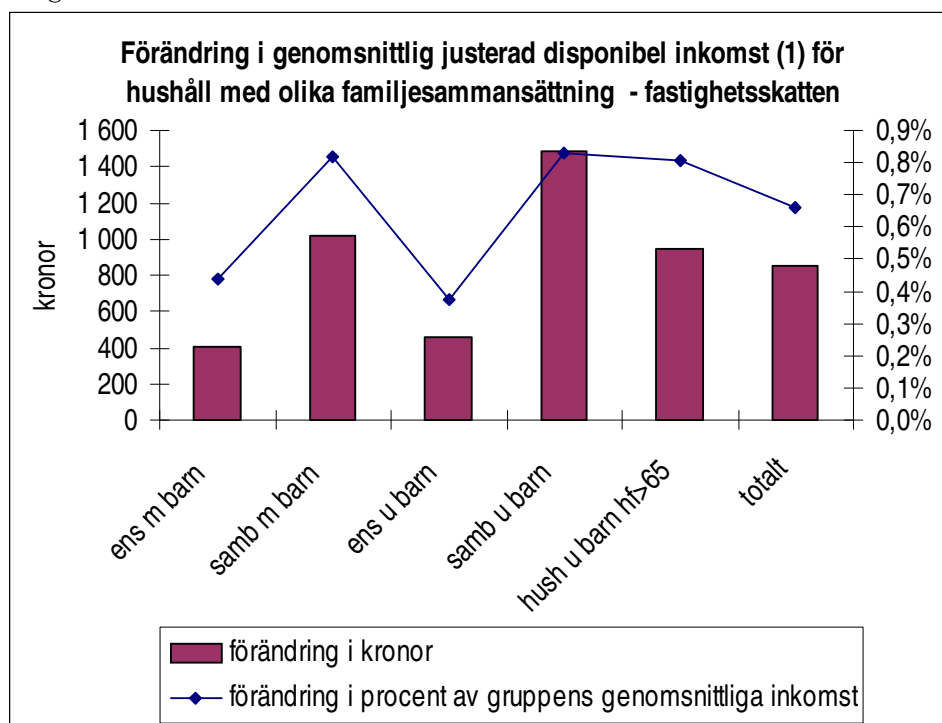
bortsett från den tionde decilgruppen, än fastighetsskatteförslaget som tydligare gynnar hushåll med bättre ekonomisk standard mer än hushåll med sämre ekonomisk standard.

Diagram 8.5

Om man ser till familjesammansättning förbättras den ekonomiska standarden, procentuellt sett, ungefär lika mycket för sammanboende med och utan barn och för hushåll där hushållets referensperson är över 65 år. Eftersom de sammanboende utan barn i utgångsläget har högst ekonomisk standard innebär en förbättring på 0,8 procent att den justerade disponibla inkomsten ökar mer i kronor i den gruppen än i övriga grupper. Ensamstående med och utan barn vinner betydligt mindre än andra grupper på moderaternas fastighetsskatteförslag. Fastighetsskatteförslaget har i detta avseende liknande profil som det totala skatteförslaget. Men skillnaderna mellan grupperna blir relativt sett större av fastighetsskatteförslaget än av det totala.

Diagram 8.6

Referenser

Ekonomiska utsikter våren 2002, LO

Fördelningseffekter av moderaternas skattepolitik, december 2001, Christer Persson och Emma Lennartsson

Tre synpunkter på skattesänkningar, LO, juli 2001

Fördelningseffekter av sänkt statlig inkomstskatt och ensamståendetillägg till barnbidraget, Åsa Forssell och Anna-Kirsti Löfgren, LO februari 2002

Löner år 2001 Löneutvecklingen mellan åren 1994, 1997 och 2001, LO

Motion 2001/02:m002: En arbetsmarknad för alla

Motion 2001/02:m021: Den ekonomiska politiken

Motion 2001/02:m024: med anledning av prop. 2001/02: En begränsningsregel för fastighetsskatten m.m.

Motion 2001/02:Sk471: Vissa skattefrågor

Regeringens proposition 2001/2002:1, Volym 1

Regeringens proposition 2001/02:100

Skattelagstiftningen 01:2 Lagar och andra författningar som de lyder den 1 juli 2001, Gunnar Rabe

Bilaga 1: Moderaternas förslag inklusive deras egna beräkningar av förslagets utgifts- och inkomstförändringar (enligt motion 2001/02:m021)

Skattesänkningar, miljarder kronor

Konsoliderad offentlig sektor

	2002	2003	2004
<i>Att kunna leva på sin lön</i>			
<i>Inkomstskattereform:</i>			
Slopad kompensation pensionsavgift	-29,43	-32,56	-33,21
Förvärsavdrag 13%, 13% 13%	32,42	33,32	34,25
Höjt grundavdrag max 40 100, netto	21,00	26,30	31,80
Grundavdrag med 15.000 per barn	7,89	7,92	7,92
Slopad värnskatt	2,63	4,49	6,43
+Höjd inkomstgräns för uttag av statlig inkomstskatt			
Sänkt skattesats statlig inkomstskatt 20%, 19%, 17% netto			
Nej till särskild skattereduktion	-3,00		
Höjt särskilt grundavdrag för förtidspensionärer	0,15		
Avdrag för styrkta barnomsorgskostnader	1,50	1,50	1,50
50% skattereduktion på hushållstjänster inklusive ROT	0,00	2,20	2,20
Avdrag för pensionsförsäkring höjs till ett Basbelopp	0,91	1,46	1,83
Nej till reduktion Fackavgift	-1,96	-1,96	-1,96
Nej ny reduktion A -kassa,	-1,61	-1,61	-1,61
Höjt reseavdrag till 20 kr milen	0,84	0,92	0,92
Sänkt bensinskatt 70 öre/l inklusive moms	2,58	2,18	2,18
Sänkt dieselskatt 70 öre/l inklusive moms	1,68	1,40	1,40
Sänkt fastighetsskatt till 0,9%, 0,8% och 0,7% för småhus inklusive halvering av markvärdet och fastlåsning av underlaget för alla bostäder 0,5% hyreshus slopad schablonintäkt ingen begränsningsregel (netto)	1,74	6,13	9,06
Delsumma	37,34	51,69	62,71
<i>Företagande och nya jobb</i>			
Slopad dubbelvinstbeskattning på aktieutdelningar Fom 2002 års vinster	0,00	4,00	9,37
Slopad förmögenhetsskatt succesivt netto	2,00	4,76	5,28
Sänkta skatter på produktionsmedel i jordbruket	1,89	1,89	1,89
Interaktion diesel	-0,22	-0,22	-0,22
Sänkt skatt på kärnkraft 0,5 öre/kWh	0,32	0,25	0,17
Lägre beskattning på Royaltyinkomst	0,07	0,07	0,07
Slopad reklamskatt	1,20	1,20	1,30
Slopa expertskatten	-0,04	-0,04	-0,04
Optionsbeskattning tidpkt för arbetsgivaravg	0,08	0,08	0,08
Slopade 3:12regler	0,50	0,50	0,50
Avsatt sänkt kapitalbeskattning	1,00	1,00	1,00
Ökad nedsättning socialavgifter i Norrland	0,20	0,20	0,20
Nej till skattestöd till rederinäringen	-1,30	-1,30	-1,30
Nej till anställningsstöd	-1,80	-1,80	-1,80
Nej till skattesubvention av bredband	-0,60	-0,60	-0,60
Nej till höjd Co2 avgift	0,93	0,76	0,76
Nej till höjd el skatt	0,91	0,74	0,74
Delsumma	5,14	11,49	17,40
Totalt utöver regeringen	42,48	63,18	80,11

Utgiftsförändringar jämfört med regeringen

Utgiftsminskningar	2002	2003	2004
Minskat parti- och pressstöd	-0,3	-0,6	-0,7
Minskad och effektivare byråkrati	-4,9	-5,1	-5,5
Avmonopolisering av läkemedelsförsäljning bättre distribution mm	-2,7	-4,6	-5,6
Förändrad biståndspolitik	-2,5	-4,8	-5,8
Minskade behov av transfereringar till hushållen Genom lägre skatter	-4,8	-4,8	-6,5
Kortare sjukskrivning -förbättrad sjukvårdspolitik	-3,1	-5,5	-7,0
Resultat av ökade insatser för rehabilitering	-2,9	-6,5	-10,3
Ny arbetsskadeförsäkring	-0,8	-1,6	-1,9
Kostnad för trafikolyckor förs till trafikförsäkring	-3,8	-4,1	-4,3
Effektivare AMS åtgärder	-4,4	-7,0	-9,7
Egenavgift obligatorisk A-kassa	-2,5	-9,8	-9,8
Minskat stöd till företag	-2,3	-2,5	-2,9
Nej till rikade kommunbidrag- Vi tillför pengar genom nationell skolpeng och vårdgaranti	-3,2	-5,7	-2,8
Nej till kommunakuten m m	-0,3	-0,1	-0,9
Minskat behov av generella bidrag till kommuner Jämfört med regeringen	-2,5	-8,0	-14,0
Valfrihetsreform istället för maxtaxa mm	-5,4	-5,4	-5,4
Minskade kostnader för energiomställning	-0,6	-0,1	-0,1
Nej till missriktad miljöpolitik	-1,0	-0,9	-1,4
Övriga besparingar	-4,5	- 5,2	- 5,9
Neutraliseringar enligt finansieringsprincipen	-2,2	-3,2	-3,0
Summa minskade utgifter	-54,4	-85,5	-103,4

Satsningar	2002	2003	2004
Fler poliser	0,8	0,8	0,6
Bättre rättstrygghet / kriminalvård m m	0,3	0,4	0,4
Ökat stöd till handikappade	1,1	1,1	1,1
Satsning på sjukvård	3,1	4,0	5,6
Ökat stöd till pensionärer och återställd änkepension	0,8	0,5	0,5
Barnomsorgskonto - Därtill 1,5 mdr i Skatteavdrag för barnomsorg	3,5	3,5	3,5
Ökade insatser i skolan, universitet och forskning	0,9	5,0	8,5
Inrättande av miljöfond	0,0	1,0	0,0
Investeringar i vägar och järnvägar	2,0	6,0	6,0
Ökade försvarsanslag	3,0	3,0	4,0
Övrigt	0,1	0,1	0,1
Summa satsningar	15,7	25,5	30,3
Nettoutrymme	38,7	60	73,1

Bilaga 2: Metod - simuleringsmodellen Fasit och definitioner av använda begrepp

För att studera hur moderaternas förslag till skattesänkningar faller ut för olika grupper av individer har vi använt den s.k. Fasit-modellen. Fasit-modellen är den mikrosimuleringsmodell som bland andra tjänstemän inom regering och riksdag använder för att studera hur förändringar i transfererings- och skattesystemen påverkar individer och hushåll - och på samma gång de offentliga finanserna. I den här bilagan beskriver vi denna modell och hur vi använder den. Vi definierar också vissa begrepp som används i analysen.

Mikrosimuleringsmodellen Fasit

Fasit-modellen har utvecklats av Statistiska Centralbyrån (SCB) i samarbete med Finansdepartementet och är den enda i sitt slag i Sverige. Den bygger på omfattande statistik för drygt 13 000 hushåll, eller drygt 17 000 individer, som utgör urvalet i SCBs årliga inkomstfördelningsundersökning (HINK). Uppgifterna från HINKen kompletteras med uppgifter från ett stort antal andra datakällor.

I ett omfattande system av dataprogram efterbildas gällande regler för skatter, transfereringar och vissa avgifter (barnomsorg och hemtjänst). I systemet ingår även program för beräkning av disponibel inkomst och andra inkomstmått. Det är sammankopplingen av databaser och programmerade regelverk och inkomstberäkningar som utgör mikrosimuleringsmodellen Fasit.

Simulering av regelförändringar görs genom att skriva om programmen för att efterbilda de alternativa reglerna och sedan köra dessa alternativa program i modellen. Därefter kan man jämföra totala skatter och transfereringar före och efter regeländringen och analysera hur förändringen påverkar de offentliga finanserna, inkomstfördelningen, andelen individer med låga inkomster och konsekvensen för olika grupper av individer och hushåll. Resultaten kan fås för *årsvisa* inkomster m.m.

Förändringar kan simuleras för ett par år fram i tiden, i dagsläget till och med år 2003.

Hur vi använder modellen i den här studien

I Fasit-modellen simulerar vi att moderaternas skatteförslag (och vissa förslag på utgiftssidan) införs och vi jämför sedan utfallet med gällande regelverk. Vi applicerar moderaternas skatteförslag för år 2004 på år 2003 (exempelvis skattesatser för år 2004 men basbelopp för år 2003). Vi väljer att göra på detta sätt för att studera förslagets fulla effekter så långt det är möjligt. I moderaternas motion²³ anges regelförändringar i tillräckligt hög detaljeringsgrad som längst till år 2004, medan modellen som längst möjliggör beräkningar t.o.m. år 2003²⁴.

Det moderata alternativet bygger med andra ord på de skatteregler m.m. som föreslås gälla det tredje året med moderat skattepolitik och ett i övrigt oförändrat regelverk

---

²³ Motion 2001/02:m021, Den ekonomiska politiken

²⁴ Vi använder Fasit 1999, version 3 (reviderad).

som det ser ut 2003. Referensalternativet utgörs av nu gällande regelverk för år 2003 inklusive sådana förändringar som man har fattat beslut om i riksdagen. Optimalt hade varit att jämföra utfallet av gällande regelverk med utfallet av en fullt genomförd moderat skattepolitik, men det låter sig inte göras.

I vissa fall skiljer sig våra kostnadsberäkningar av moderaternas förslag ifrån moderaternas egna beräkningar. Hur beräkningarna skiljer sig åt redovisas i tabell B2.1 nedan. Detta trots att moderaterna ofta tar hjälp av Riksdagens utredningstjänst, vilka har tillgång till Fasit-modellen, för att ta fram kostnadsberäkningar av sina förslag. Det finns flera skäl till varför våra respektive beräkningar inte är exakt desamma.

För det första baseras moderaternas beräkningar inte alltid på Fasit-modellen. När moderaterna beräknar kostnaderna för och besparingarna av sina förslag räknar de skatteintäkterna kassamässigt d.v.s. de uppskattar hur mycket som kommer att betalas in i skatt varje år oavsett vilket taxeringsår inbetalningarna gäller. Eftersom vår analys gäller individers och hushålls årsvisa ekonomier kan vi endast ta hänsyn till inkomster och utgifter som rör ett visst år och det årets föreslagna regelverk. Det innebär att vår uppskattning av kostnaderna för förslagen avviker från moderaternas där källskatt inte betalas och där moderaterna föreslår ett successivt ändrat regelverk.

För det andra använder vi inte samma version av Fasit-modellen. Den version som vi använder var inte tillgänglig hösten 2001, vilket innebär att deras beräkningar baseras på andra framskrivningar, basbelopp och liknande. Att moderaterna har använt en tidigare version av Fasit-modellen för med sig att deras referensalternativ inte är detsamma som vårt. De förändringar i skattesystem och övriga regelverk som fattades beslut om med utgångspunkt i budgetpropositionen 2001 har inte beaktats i moderaternas referensalternativ.

Tabell B2.1

Kostnader för delförslag i moderaternas skatteförslag år 2004, miljarder kronor		
	Moderaternas beräkningar	LO:s beräkningar
Inkomstskattereform	26,8	30,5
Förslag som riktas till barnfamiljer	5,0	6,3
Sänkt fastighetsskatt	9,1	8,3
Tre kapitalskattesänkningar	16,5	15,4
Interaktionseffekt	0,0	-0,7
Skatteförslagen totalt	57,4	59,8

Några definitioner

Nettoinkomst – individens bruttoinkomst minus slutlig skatt (exklusive kyrkoavgift)

Disponibel inkomst – hushållens totala inkomster från arbete, kapital och transfereringar minus betald skatt, betalt underhållsbidrag och återbetalning av studiemedel och socialbidrag.

Disponibel inkomst efter avgifter för kommunal barnomsorg och hemtjänst – disponibel inkomst enligt ovan minus hushållens avgifter för kommunal barnomsorg och hemtjänst. Uppgifter saknas om avgifter för privat barnomsorg och annan äldreomsorg än just hemtjänst varför de inte kan beaktas.

Justerad disponibel inkomst – den disponibla inkomsten justerad för försörjningsbörda. För att kunna jämföra hushållens ekonomiska standard behöver man ta hänsyn till att hushållen har olika sammansättning. Därför tilldelas varje hushåll en viss vikt, konsumtionsvikt, som är beroende av hur många vuxna och barn som lever tillsammans och hur gamla barnen/ungdomarna är. Den disponibla inkomsten divideras med hushållets konsumtionsvikt och benämns disponibel inkomst per konsumtionsenhet eller justerad disponibel inkomst.

Kosthushåll – alla personer som bor i samma bostad och i någon mån har gemensam ekonomi och kosthållning. Barn till särlevande som bor lika mycket hos båda föräldrarna räknas till det kosthushåll där de är folkbokförda.

Kosthushållets referensperson – Vid hushållsredovisning får kosthushållet referenspersonens klassificeringsvariabler, som exempelvis ålder och facktillhörighet. Referenspersonen är i de flesta fall den vuxna individ som har den största inkomsten.

Decilgrupp – befolkningen delas in i tio lika stora grupper där de tio procent med lägst ekonomisk standard hamnar i den första decilgruppen, de med näst lägst standard i den andra decilgruppen osv. till den tionde decilgruppen, där de tio procent med den högsta ekonomiska standarden hamnar. Indelningen i deciler varierar beroende vilket inkomstbegrepp som används och beroende på om det är hushåll eller individer som studeras. I denna studie rangordnas individerna efter sina nettoinkomster. Kosthushållen rangordnas efter sina justerade disponibla inkomster.

Konstanta decilgrupper – för att jämföra hur en regelförändring påverkar befolkningens ekonomiska standard snarare än att studera hur regelförändringen påverkar inkomstspridningen, konstanthåller vi decilgruppsindelningen. Det innebär att vi exempelvis jämför hur den genomsnittliga disponibla inkomsten förändras för de hushåll som före regeländringen hamnade i den första decilgruppen även om vissa av dem vid en ny decilgruppsindelning efter regeländringen skulle hamna i en högre decilgrupp. I tabell B2.2 nedan redovisas de inkomstgränser som gäller i denna studie.

Tabell B2.2

Decilgrupp	Övre decilgräns		
	Individernas nettoinkomst	Kosthushållens justerade disponibla inkomst (1)	Kosthushållens justerade disponibla inkomst efter avgifter för hemtjänst och kommunal barnomsorg (4)
1	14.580	52.222	51.943
2	59.512	76.680	75.712
3	90.339	90.128	88.680
4	114.479	100.734	99.389
5	136.966	114.070	112.309
6	158.353	130.224	128.408
7	180.439	148.312	146.484
8	209.609	172.539	170.335
9	256.408	212.582	209.584
10	-	-	-

När barnomsorgsförslag finns med i analysen rangordnar vi hushållen efter sina justerade disponibla inkomster efter avgifter för hemtjänst och kommunal barnomsorg.

Bilaga 3: Beskrivning av inkomstskatten; dels moderaternas förslag och dels gällande regelverk

I tabell B3.1 nedan illustreras moderaternas förslag till ny inkomstskatt. Inkomstskattens olika delar illustreras kolumnvis för olika inkomstnivåer (radvis). Inkomstskatteförslaget avser de regler som föreslås gälla tredje året med moderat skattepolitik (2004), men med basbelopp etc som gäller för år 2003. Varför vi applicerar 2004 års förslag på år 2003 framgår av bilaga 2.

På motsvarande sätt illustreras gällande inkomstskatteregler för år 2003 i tabell B3.2. Basbelopp och liknande har de nivåer som beräknades gälla år 2003 enligt Budgetpropositionen 2002.²⁵

De förutsättningar som gäller för illustrationerna av inkomstskatterna är som följer:

- gäller för individer i förvärvsaktiv ålder (gällande regelverk och moderaterna).
- gäller för individer som inte har några barn under 17 år (moderaterna).
- kommunal skattesats på 30,72 procent (gällande regelverk och moderaterna).
- individen är medlem i fackförening och betalar 2 347 kronor i avgift per år om han/hon har en inkomst över 7 800 kronor i månaden. Han/hon betalar halva avgiften om inkomsten är lägre (gällande regelverk).
- individen är medlem i a-kassa och betalar 921 kronor i avgift per år om han/hon har en inkomst över 7 800 kronor i månaden. Han/hon betalar halva avgiften om inkomsten är lägre (gällande regelverk).

---

²⁵ Regeringens proposition 2001/2002:1

Tabell B3.1: Moderaternas förslag till ny inkomstskatt. För individer i förvävsaktiv ålder utan barn.												
Taxerad förvävsinkomst	Avdrag för allmän pensionsavgift	Egenavgift till obligatorisk a-kassa	Beskattningsbar inkomst statlig skatt	Statlig inkomstskatt	Grundavdrag	Förvävsavdrag	Grundavdrag per barn	Avdrag för barnomsorgskostnader	Beskattningsbar inkomst kommunal skatt	Kommunal inkomstskatt (30,72 %)	Total skatt	Skatt som andel av inkomsten
20 000	1 400	400	18 200	200	18 200	2 600	0	0	0	0	2 000	10%
40 000	2 800	800	36 400	200	30 100	5 200	0	0	1 100	338	4 138	10%
60 000	4 200	1 200	54 600	200	30 100	7 800	0	0	16 700	5 130	10 730	18%
80 000	5 600	1 600	72 800	200	32 600	10 400	0	0	29 800	9 155	16 555	21%
100 000	7 000	2 000	91 000	200	37 600	13 000	0	0	40 400	12 411	21 611	22%
120 000	8 400	2 400	109 200	200	39 100	15 600	0	0	54 500	16 742	27 742	23%
140 000	9 800	2 800	127 400	200	37 100	18 200	0	0	72 100	22 149	34 949	25%
160 000	11 200	3 200	145 600	200	35 100	20 800	0	0	89 700	27 556	42 156	26%
180 000	12 600	3 600	163 800	200	33 100	23 400	0	0	107 300	32 963	49 363	27%
200 000	14 000	4 000	182 000	200	31 100	26 000	0	0	124 900	38 369	56 569	28%
220 000	15 400	4 400	200 200	200	29 100	28 600	0	0	142 500	43 776	63 776	29%
240 000	16 800	4 488	218 712	200	27 100	31 200	0	0	160 412	49 279	70 767	29%
260 000	18 200	4 488	237 312	200	27 100	33 800	0	0	176 412	54 194	77 082	30%
280 000	19 600	4 488	255 912	200	27 100	36 400	0	0	192 412	59 109	83 397	30%
300 000	21 000	4 488	274 512	200	27 100	39 000	0	0	208 412	64 024	89 712	30%
320 000	22 400	4 488	293 112	200	27 100	41 600	0	0	224 412	68 939	96 027	30%
340 000	22 600	4 488	312 912	3 124	27 100	41 964	0	0	243 848	74 910	105 122	31%
360 000	22 600	4 488	332 912	6 524	27 100	41 964	0	0	263 848	81 054	114 666	32%
380 000	22 600	4 488	352 912	9 924	27 100	41 964	0	0	283 848	87 198	124 210	33%
400 000	22 600	4 488	372 912	13 324	27 100	41 964	0	0	303 848	93 342	133 754	33%
440 000	22 600	4 488	412 912	20 124	27 100	41 964	0	0	343 848	105 630	152 842	35%
480 000	22 600	4 488	452 912	26 924	27 100	41 964	0	0	383 848	117 918	171 930	36%
520 000	22 600	4 488	492 912	33 724	27 100	41 964	0	0	423 848	130 206	191 018	37%
560 000	22 600	4 488	532 912	40 524	27 100	41 964	0	0	463 848	142 494	210 106	38%
600 000	22 600	4 488	572 912	47 324	27 100	41 964	0	0	503 848	154 782	229 194	38%
700 000	22 600	4 488	672 912	64 324	27 100	41 964	0	0	603 848	185 502	276 914	40%
800 000	22 600	4 488	772 912	81 324	27 100	41 964	0	0	703 848	216 222	324 634	41%
900 000	22 600	4 488	872 912	98 324	27 100	41 964	0	0	803 848	246 942	372 354	41%
1 000 000	22 600	4 488	972 912	115 324	27 100	41 964	0	0	903 848	277 662	420 074	42%
1 500 000	22 600	4 488	1 472 912	200 324	27 100	41 964	0	0	1 403 848	431 262	658 674	44%
2 000 000	22 600	4 488	1 972 912	285 324	27 100	41 964	0	0	1 903 848	584 862	897 274	45%
3 000 000	22 600	4 488	2 972 912	455 324	27 100	41 964	0	0	2 903 848	892 062	1 374 474	46%
4 000 000	22 600	4 488	3 972 912	625 324	27 100	41 964	0	0	3 903 848	1 199 262	1 851 674	46%

Tabell B3.2: Inkomstskatt år 2003 enligt gällande regelverk.												
Taxerad förvärvs-inkomst	Allmän pensions-avgift	Avdrag för 25 % av allmän pensions-avgift	Grundavdrag	Beskattnings- bar inkomst	Statlig inkomstskatt	Kommunal inkomstskatt (30,72 %)	Skattereduktion för 75 % av allmän pensionsavgift	Skattereduktion för fackförenings- avgift	Skattereduktion för a-kasseavgift	Total skatt	Skatt som andel av inkomsten	
20 000	1 400	400	15 500	4 100	200	1 260	1 000	185	235	1 440	7%	
40 000	2 800	700	15 500	23 800	200	7 311	2 100	185	235	7 791	19%	
60 000	4 200	1 100	15 500	43 400	200	13 332	3 100	185	235	14 212	24%	
80 000	5 600	1 400	17 700	60 900	200	18 708	4 200	185	235	19 888	25%	
100 000	7 000	1 800	22 700	75 500	200	23 194	5 200	370	470	24 354	24%	
120 000	8 400	2 100	25 100	92 800	200	28 508	6 300	370	470	29 968	25%	
140 000	9 800	2 500	23 100	114 400	200	35 144	7 300	370	470	37 004	26%	
160 000	11 200	2 800	20 300	136 900	200	42 056	8 400	370	470	44 216	28%	
180 000	12 600	3 200	17 500	159 300	200	48 937	9 400	370	470	51 497	29%	
200 000	14 000	3 500	14 700	181 800	200	55 849	10 500	370	470	58 709	29%	
220 000	15 400	3 900	12 300	203 800	200	62 607	11 500	370	470	65 867	30%	
240 000	16 800	4 200	11 500	224 300	200	68 905	12 600	370	470	72 465	30%	
260 000	18 200	4 600	11 300	244 100	200	74 988	13 600	370	470	78 948	30%	
280 000	19 600	4 900	11 300	263 800	200	81 039	14 700	370	470	85 299	30%	
300 000	21 000	5 300	11 300	283 400	440	87 060	15 700	370	470	91 960	31%	
320 000	22 400	5 600	11 300	303 100	4 380	93 112	16 800	370	470	102 252	32%	
340 000	22 600	5 700	11 300	323 000	8 360	99 226	16 900	370	470	112 446	33%	
360 000	22 600	5 700	11 300	343 000	12 360	105 370	16 900	370	470	122 590	34%	
380 000	22 600	5 700	11 300	363 000	16 360	111 514	16 900	370	470	132 734	35%	
400 000	22 600	5 700	11 300	383 000	20 360	117 658	16 900	370	470	142 878	36%	
440 000	22 600	5 700	11 300	423 000	28 360	129 946	16 900	370	470	163 166	37%	
480 000	22 600	5 700	11 300	463 000	38 160	142 234	16 900	370	470	185 254	39%	
520 000	22 600	5 700	11 300	503 000	48 160	154 522	16 900	370	470	207 542	40%	
560 000	22 600	5 700	11 300	543 000	58 160	166 810	16 900	370	470	229 830	41%	
600 000	22 600	5 700	11 300	583 000	68 160	179 098	16 900	370	470	252 118	42%	
700 000	22 600	5 700	11 300	683 000	93 160	209 818	16 900	370	470	307 838	44%	
800 000	22 600	5 700	11 300	783 000	118 160	240 538	16 900	370	470	363 558	45%	
900 000	22 600	5 700	11 300	883 000	143 160	271 258	16 900	370	470	419 278	47%	
1 000 000	22 600	5 700	11 300	983 000	168 160	301 978	16 900	370	470	474 998	47%	
1 500 000	22 600	5 700	11 300	1 483 000	293 160	455 578	16 900	370	470	753 598	50%	
2 000 000	22 600	5 700	11 300	1 983 000	418 160	609 178	16 900	370	470	1 032 198	52%	
3 000 000	22 600	5 700	11 300	2 983 000	668 160	916 378	16 900	370	470	1 589 398	53%	
4 000 000	22 600	5 700	11 300	3 983 000	918 160	1 223 578	16 900	370	470	2 146 598	54%	

Bilaga 4: Typfamiljsberäkningar på förslagen som riktas till barnfamiljer

Danderyd

Siffrorna i tabellen visar hur de moderata respektive socialdemokratiska förslagen slår för våra tre typfamiljer om de bor i Danderyd. Danderyd har en kommunalskattekvot på 27,7 procent och vi har antagit att den kommer att vara oförändrad.

Den moderata barnomsorgsavgift som använts är den avgift som betalades före maxtaxans införande. Danderyd hade ett helt tidsrelaterat men inte alls inkomstrelaterat system. Avgiften var 15,50 per timme för det första barnet och 9,92 per timme för det andra barnet. En heltidskostnad för två barn i förskola, tre och fem år gamla, blev då 4 474 kronor per månad. Man kunde sedan få en individuellt prövad nedsättning av avgiften för att inte hamna under riksnormen.

Danderyd						
Moderaternas förslag – generellt barnavdrag och avdrag för styrkta barnsomsorgskostnader						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	23 392	136 608	14,8%	27 948	51 340
Make 2						
Hushåll	160 000	23 392	136 608		27 948	51 340
Familj 2						
Make 1	160 000	28 528	131 472	18,1%	24 402	52 930
Make 2	230 000	51 804	178 196	22,5%	24 402	76 206
Hushåll	390 000	80 331	309 669		48 804	129 135
Familj 3						
Make 1	360 000	95 761	264 239	26,3%	24 402	120 163
Make 2	440 000	131 513	308 487	29,3%	24 402	155 915
Hushåll	800 000	227 274	572 726		48 804	276 078
Gällande regelverk – maxtaxa						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	40 081	119 919	25,1%	7 878	47 959
Make 2						
Hushåll	160 000	40 081	119 919		7 878	47 959
Familj 2						
Make 1	160 000	40 081	119 919	25,1%	9 696	49 777
Make 2	230 000	62 738	167 262	27,3%	9 696	72 434
Hushåll	390 000	102 819	287 181		19 392	122 211
Familj 3						
Make 1	360 000	112 231	247 769	31,2%	11 400	123 631
Make 2	440 000	150 391	289 609	34,2%	11 400	161 791
Hushåll	800 000	262 622	537 378		22 800	285 422

Haparanda

Haparanda, med en kommunalskatt på 31,50 hade ett inkomstrelaterat system för barnomsorgsavgifter. För två barn på heltid kostade barnomsorgen sju procent för det första barnet och fem procent av inkomsten för det andra upp till ett tak.

Haparanda						
Moderaternas förslag – generellt barnavdrag och avdrag för styrkta barnomsorgskostnader						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	29 229	130 771	18,6%	13 260	42 489
Make 2						
Hushåll	160 000	29 229	130 771		13 260	42 489
Familj 2						
Make 1	160 000	32 990	127 010	20,9%	16 320	49 310
Make 2	230 000	58 617	171 383	25,5%	16 320	74 937
Hushåll	390 000	91 607	298 393		32 640	124 247
Familj 3						
Make 1	360 000	104 124	255 876	28,6%	34 170	138 294
Make 2	440 000	142 924	297 076	31,9%	34 170	177 094
Hushåll	800 000	247 048	552 952		68 340	315 388
Gällande regelverk – maxtaxa						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	45 284	114 717	28,3%	7 878	53 162
Make 2						
Hushåll	160 000	45 284	114 717		7 878	53 162
Familj 2						
Make 1	160 000	45 284	114 717	28,3%	9 696	54 980
Make 2	230 000	70 870	159 130	30,8%	9 696	80 566
Hushåll	390 000	116 154	273 847		19 392	135 546
Familj 3						
Make 1	360 000	125 265	234 735	34,8%	11 400	136 665
Make 2	440 000	166 465	273 535	37,8%	11 400	177 865
Hushåll	800 000	291 730	508 270		22 800	314 530

Kumla

Kumla hade en inkomstrelaterad taxa upp till ett tak på 46 125 kronor i sammanlagd inkomst per månad.

Kumla						
Moderaternas förslag – generellt barnavdrag och avdrag för styrkta barnsomsorgskostnader						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	29 172	127 010	18,5%	13 440	42 612
Make 2						
Hushåll	160 000	29 172	127 010		13 440	42 612
Familj 2						
Make 1	160 000	32 011	127 989	20,3%	19 428	51 439
Make 2	230 000	57 638	172 362	25,0%	19 428	77 066
Hushåll	390 000	89 649	300 351		38 856	128 505
Familj 3						
Make 1	360 000	103 177	256 823	28,4%	28 008	131 185
Make 2	440 000	141 977	298 023	31,7%	28 008	169 985
Hushåll	800 000	245 153	554 847		56 016	301 169
Gällande regelverk – maxtaxa						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	45 284	114 717	28,3%	7 878	53 162
Make 2						
Hushåll	160 000	45 284	114 717		7 878	53 162
Familj 2						
Make 1	160 000	45 284	114 717	28,3%	9 696	54 980
Make 2	230 000	70 870	159 130	30,8%	9 696	80 566
Hushåll	390 000	116 154	273 847		19 392	135 546
Familj 3						
Make 1	360 000	125 265	234 735	34,8%	11 400	136 665
Make 2	440 000	166 465	273 535	37,8%	11 400	177 865
Hushåll	800 000	291 730	508 270		22 800	314 530

Kristinehamn

Kristinehamn						
	Moderaternas förslag – generellt barnavdrag och avdrag för styrkta barnomsorgskostnader					
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	30 168	129 832	19,1%	13 572	43 740
Make 2						
Hushåll	160 000	30 168	129 832		13 572	43 740
Familj 2						
Make 1	160 000	34 174	125 826	21,7%	16 704	50 878
Make 2	230 000	61 189	168 811	26,6%	16 704	77 893
Hushåll	390 000	95 363	294 637		33 408	128 771
Familj 3						
Make 1	360 000	111 748	248 252	30,7%	17 334	129 082
Make 2	440 000	152 348	287 652	34,0%	17 334	169 682
Hushåll	800 000	264 096	535 904		34 668	298 764
Gällande regelverk – maxtaxa						
	Inkomst	Skatt	Inkomst efter skatt	Skatt som procent av inkomst	Barnomsorgsavgift	Skatt + Barnomsorgsavgift
Familj 1						
Make 1	160 000	48 432	111 568	30,3%	7 878	56 310
Make 2						
Hushåll	160 000	48 432	111 568	30,3%	7 878	56 310
Familj 2						
Make 1	160 000	48 432	111 568	30,3%	9 696	58 128
Make 2	230 000	75 792	154 208	33,0%	9 696	85 488
Hushåll	390 000	124 224	265 776		19 392	143 616
Familj 3						
Make 1	360 000	133 154	226 846	37,0%	11 400	144 554
Make 2	440 000	176 194	263 806	40,0%	11 400	187 594
Hushåll	800 000	309 348	490 652		22 800	332 148